

Projekt

z dnia 29 kwietnia 2021 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA
RADY GMINY ŁĘKA OPATOWSKA
w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łęka Opatowska na
lata 2021-2030**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020r. poz. 713 z późn.zm.) w związku z art. 16 b oraz art.17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej (Dz.U. 2020r. poz. 1876 z późn.zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łęka Opatowska na lata 2021-2030” w brzmieniu określonym w załączniku Nr1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Łęka Opatowska.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia oraz podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej.

An aerial photograph of a village. In the foreground, there's a large building with a red roof, possibly a school or community center, surrounded by a green lawn. To its left is a smaller building with a grey roof and a parking lot. The middle ground is filled with numerous residential houses of various colors and styles. In the background, there are large green and yellow agricultural fields, a railway line, and some industrial buildings. The text is overlaid on the middle part of the image.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY ŁĘKA OPATOWSKA
NA LATA 2021 - 2030**

Opracowanie:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opracowano w oparciu o materiały źródłowe pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej, Urzędu Gminy Łęka Opatowska oraz jednostek organizacyjnych gminy i powiatu. Elektroniczna wersja Strategii znajduje się na stronie internetowej Gminy Łęka Opatowska <https://leka-opatowska.pl/>, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej <http://www.gops-lekaopatowska.pl/> oraz w Biuletynie Informacji Publicznej obu instytucji.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	4
1.1. PODSTAWA OPRACOWANIA I METODYKA PRACY NAD STRATEGIĄ.....	5
1.2. ZGODNOŚĆ Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	7
1.2.1. SAMORZĄDOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE	8
1.2.2. KRAJOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE	11
1.2.3. UNIJNE DOKUMENTY STRATEGICZNE	12
DIAGNOZA.....	14
2.1.1. INFORMACJE OGÓLNE I POŁOŻENIE	15
2.1.2. DEMOGRAFIA.....	16
2.1.3. RYNEK PRACY	19
2.1.4. SYTUACJA MIESZKANIOWA.....	23
2.1.5. OŚWIATA I WYCHOWANIE	25
2.1.6. OPIEKA ZDROWOTNA I BEZPIECZEŃSTWO.....	29
2.1.7. DZIAŁANIA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH.....	33
2.1.8. KULTURA I REKREACJA.....	34
2.2. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH I ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ	39
2.2.1. DZIAŁALNOŚĆ OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ.....	39
2.2.2. GŁÓWNE PROBLEMY Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ.....	42
2.2.3. ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA	47
2.2.4. ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ	48
2.2.5. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	53
2.2.6. WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA	58
2.2.7. OSOBY STARSZE, NIESAMODZIELNE I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI.....	60
2.3 ANALIZA SWOT	64
2.4. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ.....	66
STRATEGIA	68
3.1. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	70
4. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII	88

WPROWADZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łęka Opatowska na lata 2021-2030 została opracowana jako zbiór celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań mających w efekcie przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców gminy, a w szczególności tych osób, które są zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Dokument jest kontynuacją i uzupełnieniem działań zawartych Strategii Rozwoju Gminy Łęka Opatowska na lata 2017-2026.

Najważniejsze problemy społeczne występujące na terenie Gminy Łęka Opatowska zostały zdiagnozowane na podstawie danych statystycznych, sprawozdań oraz badań ankietowych. Dodatkowo przeprowadzono analizę strategiczną opartą na identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT). Z opracowanej diagnozy wyłaniają się konkretne problemy, nad którymi powinna skupić się polityka społeczna gminy

1.1. PODSTAWA OPRACOWANIA I METODYKA PRACY NAD STRATEGIĄ

Opracowanie i realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z obowiązku prawnego nałożonego na samorząd gminny i powiatowy na mocy art. 17.1 Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku :

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Celem tych programów jest reintegracja, integracja osób i rodzin z różnych powodów zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane przez gminy jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Na treść i realizację gminnych strategii rozwiązywania problemów społecznych mają wpływ również inne akty prawne, do których należą:

- Ustawa o samorządzie gminnym,
- Ustawa o samorządzie powiatowym,
- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawa o świadczeniach rodzinnych,
- Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,

- Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- Ustawa o zatrudnieniu socjalnym,
- Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- Ustawa o dodatkach mieszkaniowych,
- Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem",
- Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- Ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Uwarunkowania prawne jedynie w części określają zakres niniejszego dokumentu. Zakres Strategii jest dostosowany do specyficznych potrzeb mieszkańców Gminy Łęka Opatowska. Ważne, aby dobrze zdiagnozować zagrożenia i zaplanować działania, które przyczynią się do prawidłowego funkcjonowania osób mieszkających w gminie. Opracowanie kompleksowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma zapobiegać przeciwnościom dnia codziennego, jak i nagłym sytuacjom kryzysowym.

Przy sporządzaniu niniejszego dokumentu wykorzystano następujące metody pozyskiwania danych:

DESK RESEARCH. Podstawą tej metody są dokumenty statystyki publicznej, sprawozdania, analizy i publikacje, roczniki statystyczne. Przy sporządzaniu diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej gminy wykorzystano dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej oraz dane Głównego Urzędu Statystycznego, które obejmują okres od 2015 do 2019 roku (chyba że zaznaczono inaczej).

BADANIE ANKIETOWE. Element partycypacji społecznej, uwzględnienie udziału mieszkańców w procesie tworzenia strategii. Badania opinii publicznej oparte o kwestionariusz ankietowy, w którym mieszkańcy gminy pytani byli o ogólne warunki życia i problemy społeczne ich dotyczące. Badania ankietowe były przeprowadzone 4 lutego 2021 roku do 23 lutego 2021 roku. Wpłynęło 66 ankiet, z czego 55 kwestionariuszy wypełniły kobiety, a 11 mężczyzn. 53 osoby wypełniające ankietę są w wieku 26 - 45 lat, powyżej tej granicy jest 12 respondentów, poniżej 1 osoba. Najwięcej osób (31) posiada wykształcenie średnie 26 wyższe, 6 osób zasadnicze zawodowe oraz 3 osoby - podstawowe.

Odpowiedź	Odpowiedzi	Udział
● podstawowe	3	4.5 %
● gimnazjalne	0	0 %
● zasadnicze ● zawodowe	6	9.1 %
● średnie	31	47.0 %
● wyższe	26	39.4 %

Ponad połowa (65,20%) ankietowanych pracuje na umowę o pracę, 10,60 % to rolnicy, 7,60% osób prowadzi własną działalność gospodarczą, ten sam odsetek ankietowanych przebywa na urlopie rodzicielskim lub macierzyńskim oraz jest emerytem lub rencistą.

Odpowiedź	Odpowiedzi	Udział
uczę się	0	0 %
jestem bezrobotny(a)	1	1.5 %
prowadzę własną działalność gospodarczą	5	7.6 %
pracuję – umowa o pracę	43	65.2 %
pracuję dorywczo w niepełnym wymiarze godzin/praca na umowę zlecenie/o dzieło	0	0 %
nie pracuję – urlop rodzicielski/wychowawczy	5	7.6 %
jestem rolnikiem	7	10.6 %
jestem emerytem/rencistą	5	7.6 %

SPOTKANIA KONSULTACYJNE. Podczas pierwszego spotkania pracownicy oraz kadra kierownicza jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego wraz z przedstawicielami Urzędu Gminy zapoznali się z harmonogramem prac nad strategią. Na kolejnym spotkaniu została przeprowadzona dyskusja na temat obszarów problemowych w gminie. Podczas warsztatów omawiano cel główny Strategii oraz opracowywano cele strategiczne, operacyjne, a także kierunki działań.

KONSULTACJE SPOŁECZNE. Bardzo ważny element partycypacji społecznej, proces dialogu pomiędzy przedstawicielami władz (każdego szczebla - od lokalnych po centralne) a mieszkańcami, mający na celu zebranie głosów mieszkańców i w oparciu o nie podjęcie przez władze optymalnych decyzji w sprawach publicznych. Konsultacje społeczne Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łęka Opatowska na lata 2021-2030 zostały przeprowadzone w formie elektronicznej. Mieszkańcy mogli wnieść uwagi za pośrednictwem opracowanego formularza.

1.2. ZGODNOŚĆ Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łęka Opatowska ze względu na swój charakter musi opierać się na korespondencji i współzależności z dokumentami strategicznymi na poziomie zarówno gminy, powiatu kępińskiego jak i województwa wielkopolskiego. Dodatkowo pod uwagę należy również wziąć zapisy wynikające z dokumentów ogólnokrajowych, które wyznaczają trendy i główne kierunki rozwoju polityki społecznej oraz są zgodne z dokumentami europejskimi.

1.2.1. SAMORZĄDOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE

STRATEGIA POLITYKI SPOŁECZNEJ DLA WIELKOPOLSKI DO 2030 ROKU

Dokument wskazuje kluczowe obszary: usługi społeczne, infrastrukturę społeczną, aktywność społeczną i obywatelską, włączenie społeczne, koordynację polityki społecznej. Cele strategiczne zostały sformułowane w odniesieniu do kluczowych obszarów polityki społecznej:

- cel strategiczny 1. Usługi społeczne dostępne i wysokiej jakości
- cel strategiczny 2. Infrastruktura zróżnicowana i dostępna w środowisku lokalnym
- cel strategiczny 3. Wielkopolska obywatelska, potrafiąca się samoorganizować
- cel strategiczny 4. Mieszkańcy aktywni i włączeni w główny nurt życia społeczno-gospodarczego
- cel strategiczny 5. Regionalny system polityki społecznej –skoordynowany, wielosektorowy i międzyinstytucjonalny

W ramach ww. celów wyodrębniono kluczowe obszary polityki społecznej oraz cele operacyjne, które prezentuje tabela poniżej.

Tabela 1 Strategiczne kierunki działania w odniesieniu do kluczowych obszarów polityki społecznej.

Usługi społeczne	Infrastruktura społeczna	Aktywność społeczna i obywatelska	Włączenie społeczne	Koordynacja polityki społecznej
Rozwój i podniesienie jakości usług społecznych świadczonych na terenie regionu	Wyrównywanie różnic w dostępie do infrastruktury społecznej w regionie	Wspieranie aktywności lokalnej mieszkańców (w tym grup formalnych, nieformalnych, liderów lokalnych)	Zwiększanie roli pracy socjalnej w rozwiązywaniu problemów społecznych	Poszerzanie i dostarczanie wiedzy nt. Problemów społecznych i sposobów ich rozwiązywania
Wspieranie programów i działań mających na celu dostosowanie usług społecznych do potrzeb ich odbiorców (w tym o cechach innowacji i eksperymentu)	Dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb jej odbiorców	Wspieranie jst w partycypacyjnej realizacji zadań publicznych	Wspieranie i tworzenie programów/inicjatyw w przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu/marginalizacji społecznej i przeciwdziałanie ubóstwu	Wzmocnienie koordynacji systemu polityki społecznej

Wyrównywanie różnic w rozwoju usług społecznych w regionie	Wspieranie budowy infrastruktury społecznej w regionie	Wspieranie NGO/PES w przygotowaniu do roli realizatora zadań publicznych	Zwiększanie wrażliwości społecznej na problemy społeczne i przeciwdziałanie stereotypowemu postrzeganiu grup marginalizowanych	
Promowanie i wspieranie współpracy sektorowej i międzysektorowej na rzecz rozwoju usług	Wspieranie procesu deinstytucjonalizacji / przechodzenia do wspierania w mniejszych placówkach/ mieszkaniach chronionych /mieszkaniach wspieranych			
Koordinacja działań publicznych i niepublicznych na rzecz rozwoju usług społecznych				
Zwiększanie zaangażowania mieszkańców regionu w wypracowywaniu dedykowanych dla nich rozwiązań (empowerment)				

Źródło: Strategia Polityki Społecznej dla Wielkopolski do 2030 roku

POWIATOWA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE KĘPIŃSKIM NA LATA 2011-2021

Dokument ten porusza następujące obszary:

- problemy społeczne charakterystyczne dla poszczególnych gmin i całego powiatu,
- natężenie zjawisk patologicznych,
- deficyt zaspokojenia niektórych potrzeb (głównie podstawowych),
- przewidywania dotyczące pojawienia się nowych potrzeb w obszarze usług socjalnych, transportowych, edukacyjnych, kulturalnych,
- oszacowanie zatrudnienia i zasobów funkcjonujących jednostek pomocy społecznej oraz ewentualne propozycje zmian w ich funkcjonowaniu,
- zjawisko przemocy fizycznej, psychicznej, emocjonalnej, seksualnej,

- zjawisko narastającej przemocy wśród młodocianych w szczególności wśród dziewcząt,
- problem starzenia się społeczeństwa,
- niepokojące zjawisko powstawania niepełnosprawności ruchowej i intelektualnej,
- problem „euro sieroctwa” i porzucania dzieci,
- brak Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej,
- niedostateczna liczba Środowiskowych Domów Samopomocy,
- brak mieszkań chronionych dla niepełnosprawnych psychicznie, intelektualnie, a także wychowanków rodzin zastępczych, pełnoletnich opuszczających ośrodki szkolno - wychowawcze czy też osób opuszczających inne placówki resocjalizacyjne,
- problem uzależnień: narkotykami, alkoholizmem, tytoniem, dopalaczami i inne,
- problem rodzin wielodzietnych, dysfunkcyjnych, a także niewydolnych wychowawczo ,
- brak Centrum Aktywizacji Lokalnej.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŁĘKA OPATOWSKA NA LATA 2017-2026

Ustalenia zawarte w Strategii stanowią podstawę do prowadzenia przez władze gminy długookresowej polityki rozwoju społecznego i gospodarczego. Ponadto Strategia wskazuje najważniejsze problemy społeczne, gospodarcze, infrastrukturalne i ekologiczne. W obszarach szeroko rozumianej polityki społecznej wyróżniono m.in. następujące cele:

- Podniesienie jakości usług w obiektach użyteczności publicznej,
- Podejmowanie działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego,
- Podejmowanie działań w zakresie poprawy gospodarki mieszkaniowej i rozwoju różnych form budownictwa mieszkaniowego,
- Budowanie zintegrowanego systemu wsparcia zapobiegającego kryzysom w rodzinie oraz wzmacniającego pozycję dziecka,
- Aktywizowanie grup zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- Tworzenie podstaw dla rozwoju współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- Podejmowanie działań w zakresie zwiększania jakości oferty edukacyjnej i dostosowania jej do potrzeb beneficjentów i rynku pracy.

1.2.2. KRAJOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE

RAPORT POLSKA 2030

Raport „Polska 2030. Wyzwania rozwojowe” wskazuje następujące wyzwania w perspektywie do 2030 roku:

- wzrost i konkurencyjność,
- sytuacja demograficzna,
- wysoka aktywność zawodowa oraz adaptacyjność zasobów pracy,
- odpowiedni potencjał infrastruktury,
- bezpieczeństwo energetyczno-klimatyczne,
- gospodarka oparta na wiedzy i rozwój kapitału intelektualnego,
- solidarność i spójność regionalna,
- poprawa spójności społecznej,
- sprawne państwo,
- wzrost kapitału społecznego Polski.

Wskazuje się również na pięć kluczowych czynników rozwoju kraju w perspektywie do 2030 roku.:

- warunki dla szybkiego wzrostu inwestycji,
- wzrost aktywności zawodowej i mobilności Polaków,
- rozwój produktywności i innowacyjności,
- efektywna dyfuzja rozwoju w wymiarze regionalnym i społecznym, wzmocnienie kapitału społecznego i sprawności państwa.

STRATEGIA NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI NA LATA 2021-2030.

Dokument ten, oparty na zasadzie solidarności i pomocy, ma zapewnić niezależne funkcjonowanie OzN oraz dostępność komunikacyjną.

Wyznaczono następujące obszary priorytetowe :

- niezależne życie
- dostępność
- edukacja
- praca
- warunki życia i ochrona socjalna
- zdrowie
- budowanie świadomości
- koordynacja

Strategia obejmuje również 130 działań operacyjnych z konkretnymi wskaźnikami

W aspekcie wzmocnienia kapitału społecznego szczególnie istotne są działania zmierzające do zwiększenia spójności społecznej. Instrumenty polityki społecznej powinny być nastawione przede wszystkim na likwidację bądź minimalizację przyczyn wykluczenia. Ważna jest integracja społeczna i ekonomiczna. Należy podjąć działania, które będą częścią aktywnej polityki społecznej, a osoby dotknięte dysfunkcjami i deficytami będą miały szansę w pełni uczestniczyć w codziennym życiu ogółu społeczeństwa

1.2.3. UNIJNE DOKUMENTY STRATEGICZNE

Europejski filar praw socjalnych opiera się na 20 podstawowych zasadach uporządkowanych według trzech następujących kategorii:

- I. równe szanse i dostęp do zatrudnienia
- II. uczciwe warunki pracy
- III. ochrona socjalna i integracja społeczna.

Ostatnia, trzecia kategoria dotyczy spraw związanych z pomocą społeczną, znajdują się w niej następujące filary:

- opieka nad dziećmi i wsparcie dla dzieci,
- ochrona socjalna,
- świadczenia dla bezrobotnych,
- minimalny dochód,
- świadczenia emerytalne i renty,
- służba zdrowia,
- integracja osób niepełnosprawnych,
- opieka długoterminowa,
- mieszkalnictwo i pomoc dla bezdomnych,
- dostęp do niezbędnych usług.

Wdrażanie zasad i praw określonych w ramach europejskiego filaru praw socjalnych ma zapewnić większe włączenie społeczne wszystkich obywateli Unii Europejskiej. Włączenie społeczne było jednym z jedenastu priorytetów polityki spójności w okresie 2014–2020. Aspekt włączenia społecznego będzie obecny również w programie EFS+ (Europejski Fundusz Społeczny) na lata 2021-2027. Zostanie on wzmocniony dzięki połączeniu FEAD (Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym) i EFS. Połączenie tych dwóch funduszy pozwoli na bardziej strategiczne podejście wzmacniając związek między wsparciem w postaci pomocy materialnej (wspieranym ze środków FEAD), a całkowitym wsparciem społecznym i aktywizacją zawodową (wspierane ze środków EFS). Europejski Fundusz Społeczny+ będzie głównym instrumentem finansowym UE służącym inwestowaniu w kapitał ludzki oraz głównym nośnikiem wzmocnienia spójności społecznej, poprawy sprawiedliwości społecznej i zwiększania konkurencyjności w Europie.

DIAGNOZA

2.1. SPOŁECZNO-GOSPODARCZA CHARAKTERYSTYKA GMINY

2.1.1. INFORMACJE OGÓLNE I POŁOŻENIE

Gmina Łęka Opatowska jest gminą wiejską, położoną w południowej części województwa wielkopolskiego przy trasie Poznań - Katowice. Położona jest w centralnej części Polski, w południowej części województwa wielkopolskiego w powiecie kępińskim. Na północnym wschodzie gmina graniczy z województwem łódzkim (gmina Wieruszów i gmina Bolesławiec), na południu z województwem opolskim (gmina Buczyna). Wielkopolscy sąsiedzi Gminy Łęka Opatowska to: od zachodu – gmina Trzcinica, od północnego zachodu – gmina Baranów.

Powierzchnia gminy stanowi 77,54 km², zajmując tym samym ok. 0,30 % obszaru województwa wielkopolskiego i ok. 13,00 % powiatu kępińskiego. Gmina położona jest w obrębie Wysoczyzny Wieruszowskiej (165 - 200 m n.p.m.) i pod względem morfologicznym jest słabo urozmaicona. Siedzibą władz gminy jest miejscowość Łęka Opatowska. W skład gminy wchodzi 12 sołectw: Biadaszki, Kuźnica Słupska, Lipie, Łęka Opatowska, Marianka Siemieńska, Opatów, Piaski, Raków, Siemianice, Szalonka, Trzebień, Zmyślona Słupska.

Odległości drogowe do ważniejszych dużych miast są następujące: stolica województwa – Poznań – oddalona jest o ok. 200 km, najbliższe duże miasto – Wrocław – oddalony jest o ok. 100 km od centrum gminy.

Rolnictwo stanowi jedną z ważniejszych funkcji w zagospodarowaniu przestrzeni gminy, ze względu na występowanie użytków rolnych na 70,00 % powierzchni. Stanowi również jedną z podstawowych form działalności gospodarczej i źródło utrzymania znacznej części mieszkańców. Gmina Łęka Opatowska ma charakter rolniczo-przemysłowy, ze szczególnym uwzględnieniem przemysłu stolarsko-meblowego.

Gmina Łęka Opatowska charakteryzuje wysokim wskaźnikiem lesistości (25,30 %) wśród gmin powiatu kępińskiego (lesistość powiatu wynosi 19,80 %, lesistość województwa 25,70 %).

Teren gminy zakwalifikowany został jako obszar chronionego krajobrazu „Dolina rzeki Prosnys”. Jest to strefa, na której nie można prowadzić żadnej działalności gospodarczej uciążliwej dla środowiska naturalnego. Wśród form ochrony przyrody na terenie Gminy Łęka Opatowska można wyróżnić:

- Obszar chronionego krajobrazu „Dolina rzeki Prosnys”,
- Rezerwat Przyrody „Stara Buczyna w Rakowie”,
- Rezerwat Przyrody „Las Łęgowy w Dolinie Pomianki”

- Rezerwat Przyrody „Oleś w Dolinie Pomianki”,
- Pomniki Przyrody.

Teren Gminy Łęka Opatowska nie posiada surowców mineralnych o szczególnie wysokim znaczeniu. Tereny zurbanizowane stanowią blisko 3,00 % udziału w ogólnej powierzchni gminy, natomiast nieznaczny udział stanowią wody powierzchniowe, zajmując 0,30 ha.

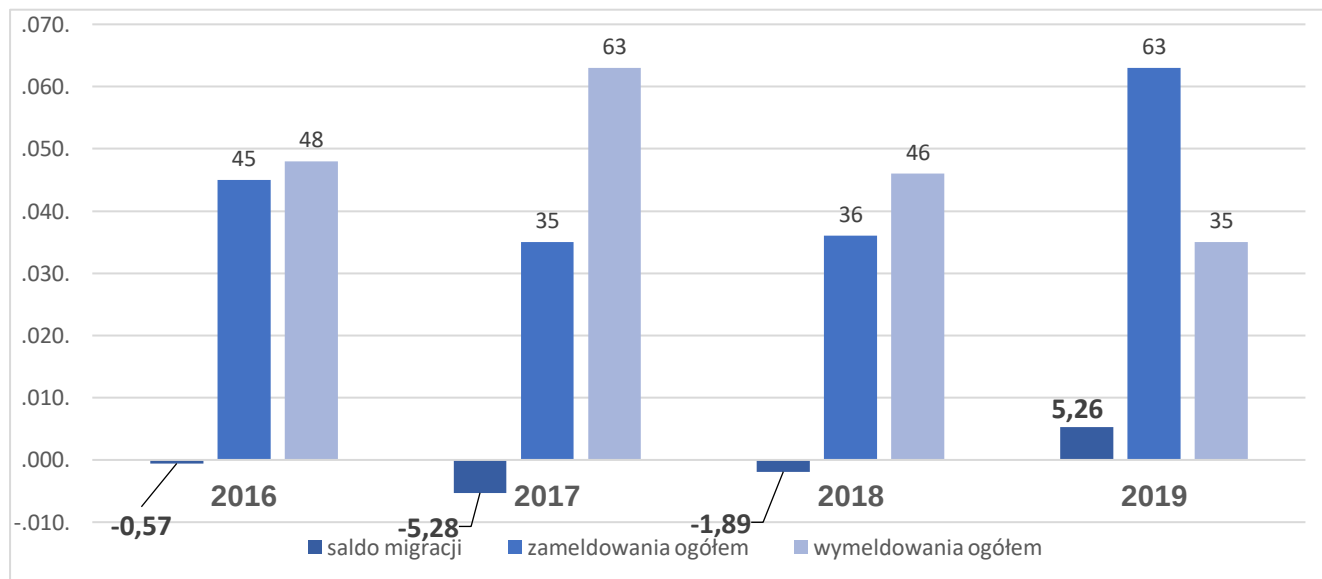
2.1.2. DEMOGRAFIA

Według danych GUS liczba mieszkańców na terenie Gminy Łęka Opatowska na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniosła 5 356 osób. Porównując stan ludności z 2015 rokiem można zauważyć, że liczba mieszkańców wzrosła o 42 osoby, co stanowi 0,78% ogółu mieszkańców gminy. Liczba mężczyzn zmniejszyła się z 2 664 osób w roku 2015 do 2 658 w 2019 roku, liczba kobiet natomiast wzrosła z 2 650 w roku 2015 do 2 698 w 2019 roku.

Saldo migracji, które definiuje się jako przyrost/ubytok ludności danej jednostki administracyjnej na skutek migracji przypadający na 1000 mieszkańców tej jednostki, w 2019 roku wynosiło 5,26. Oznacza to większą liczbę zameldowań (63 zameldowania) w stosunku do liczby wymeldowań (35 wymeldowań) na terenie gminy. Jak wynika z poniższego wykresu, saldo migracji wzrosło gwałtownie w 2019 roku.

Obrazuje to wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 1 Saldo migracji, zameldowań i wymeldowań w latach 2016-2019

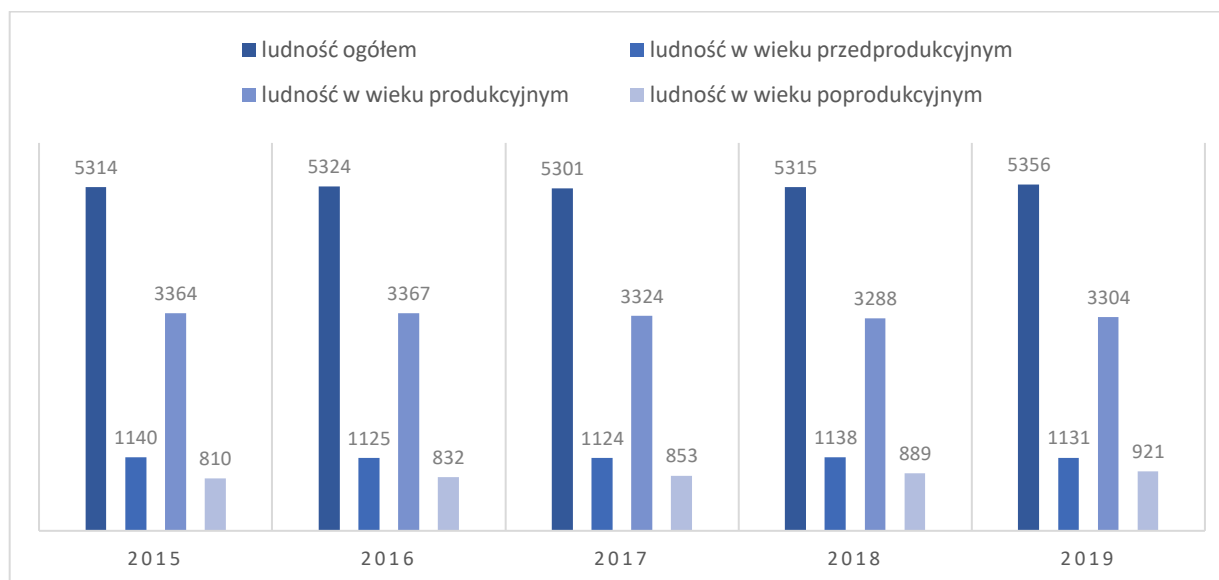

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Może to wynikać z faktu, iż tereny wiejskie, szczególnie położone blisko ośrodków miejskich cieszą się coraz większym zainteresowaniem mieszkańców miast, którzy chętnie osiedlają się z dala od miejskiego zgiełku.

W Gminie Łęka Opatowska obserwuje się także zmiany w strukturze mieszkańców według grup ekonomicznych. Zdecydowaną większość mieszkańców stanowią osoby w wieku produkcyjnym, jednak w porównaniu z 2015 rokiem ich liczba zmniejszyła się, wzrosła natomiast liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 2 Stan ludności ogółem oraz ludność według ekonomicznych grup wieku w Gminie Łęka Opatowska w latach 2015-2019

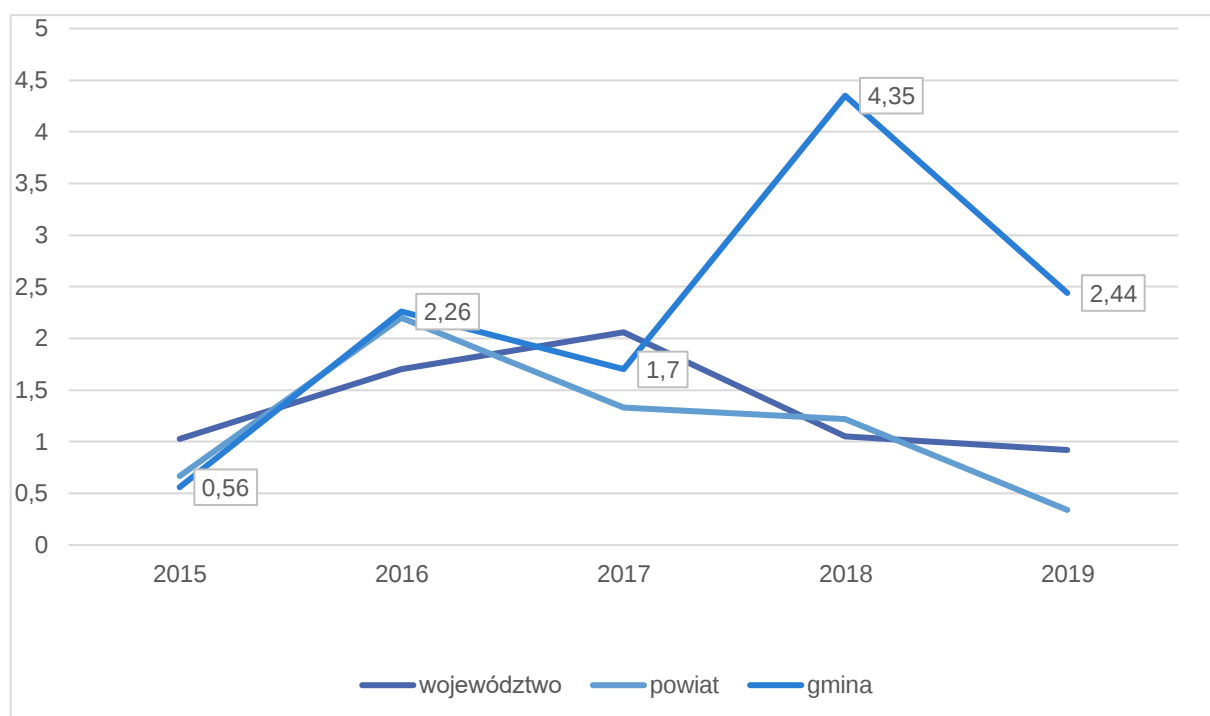

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2018 roku zaobserwowano również wzrost współczynnika przyrostu naturalnego, na co wpływ mogła mieć prorodzinna polityka państwa, korzystna sytuacja gospodarcza oraz stabilizacja na rynku pracy.

Współczynnik przyrostu naturalnego to stosunek różnicy między liczbą urodzeń żywych i liczbą zgonów do liczby ludności w połowie badanego okresu lub do średniego stanu ludności w tym okresie – wyrażony w ‰ (tj. na 1000 ludności).

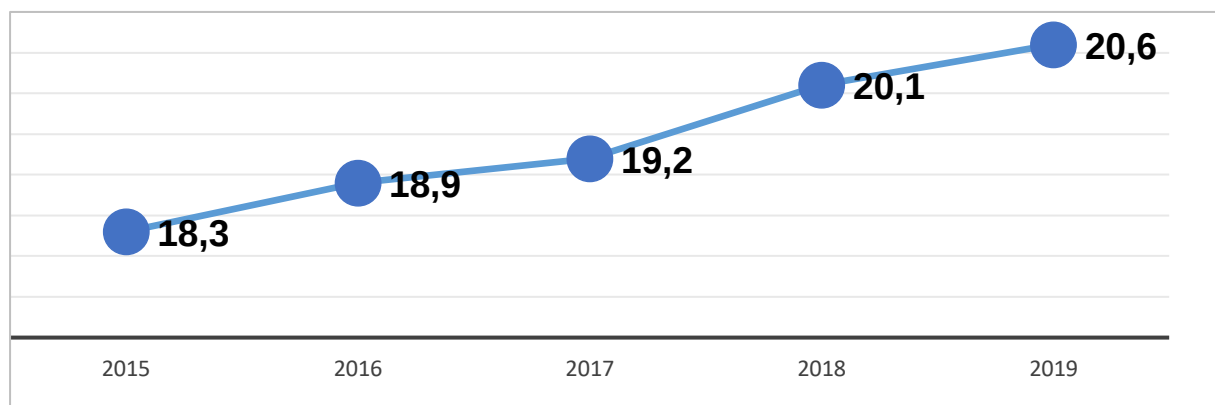
W 2015 roku współczynnik przyrostu naturalnego wynosił zaledwie 0,56 ‰ na 1000 ludności, w 2018 roku natomiast już 4,35 ‰, jednak w 2019 roku zmniejszył się do 2,44 ‰, wciąż jednak jest dodatni. Zjawisko to wskazuje na możliwość zwiększenia zasobów ludności w wieku produkcyjnym w przyszłości, przy założeniu, że saldo migracji tej grupy ekonomicznej nie ulegnie zmniejszeniu.

Wykres 3 Współczynnik przyrostu naturalnego w latach 2015-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym odzwierciedla ogólnopolskie oraz regionalne trendy społeczne, związane ze starzeniem się społeczeństwa. Potwierdzeniem jest wzrost wartości współczynnika obciążenia demograficznego.

To stosunek liczby osób w wieku 65 lat i starszych do liczby osób w wieku produkcyjnym (od 15 do 64 lat). W Gminie Łęka Opatowska wartość współczynnika obciążenia demograficznego wzrosła z 18,30% w 2015 roku do 20,60% w 2019 roku, jest ona jednak niższa w stosunku do danych dla powiatu i województwa. W powiecie osiągnęła wartość 23,60% a w **województwie** 25,20%.

Wykres 4 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Gminie Łęka Opatowska, w latach 2015-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Odpowiedzią Gminy na proces starzenia się społeczeństwa powinno być prowadzenie polityki senioralnej, która ma na celu aktywizację osób starszych oraz pomoc dla nich w codziennych czynnościach. W przyszłości należy spodziewać się dalszego wzrostu zapotrzebowania na usługi społeczne dostosowane do potrzeb seniorów. W związku z rosnącą liczbą osób starszych konieczne jest stworzenie rozwiązań systemowych służących aktywizacji społecznej i zawodowej osób starszych, pobudzaniu ich samodzielności w codziennym funkcjonowaniu w społeczności lokalnej oraz wsparciu niesamodzielnych osób starszych i osób sprawujących nad nimi opiekę.

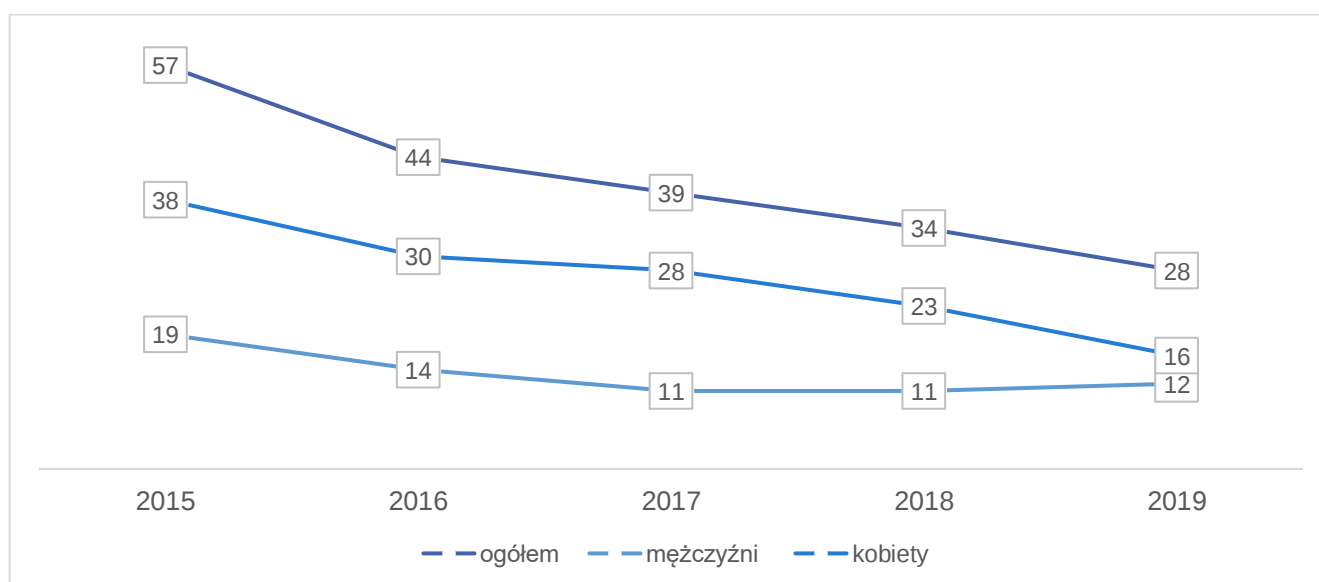
2.1.3. RYNEK PRACY

Na podstawie danych otrzymanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej oraz danych GUS można zaobserwować ogólny spadek liczby osób zarejestrowanych jako osoby bezrobotne na przestrzeni 5 lat. Według stanu na 31 grudnia 2019 roku liczba bezrobotnych w gminie wynosiła 28 osób, w tym 16 osób stanowiły kobiety, natomiast 12 osób to mężczyźni. Stopa bezrobocia w gminie wyniosła zaledwie 0,90%, według danych GUS.

Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby ludności wyniósł 0,23%.

Wykres 5 Bezrobotni zarejestrowani w Gminie Łęka Opatowska w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

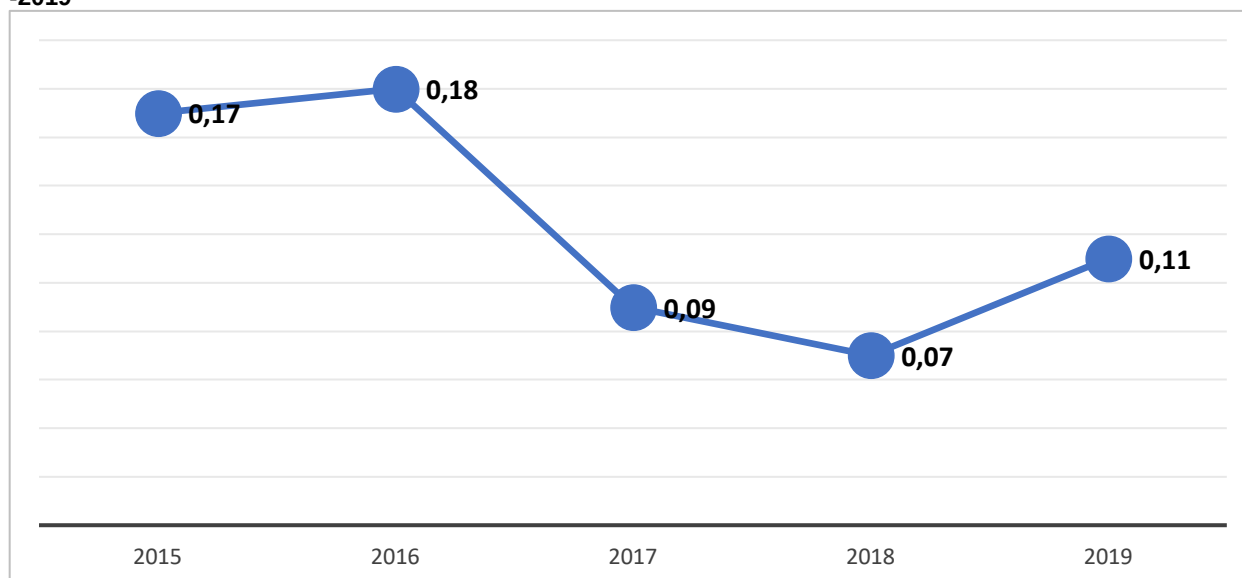
Można zatem dostrzec, że bezrobocie wciąż maleje. Większy odsetek kobiet wśród osób poszukujących pracy wynika m.in. z obowiązków macierzyńskich i niechęcią zatrudniania przez pracodawców kobiet wychowujących małe dzieci lub potencjalnie mogących zostać matkami

w najbliższym czasie. Trudniejszy jest także powrót do aktywności zawodowej kobiet po przerwie związanej z macierzyństwem.

Mieszkańcy Gminy Łęka Opatowska biorący udział w badaniu ankietowym, w 48,50% negatywnie ocenili możliwość znalezienia pracy na lokalnym rynku pracy, przy czym aż 16,70% ankietowanych uważa, że sytuacja na lokalnym rynku pracy jest przeciętna, 4,50% respondentów określiło sytuację na rynku lokalnym jako dobrą, zaledwie 1,50% jako bardzo dobrą. Biorąc pod uwagę powyższe analizy można stwierdzić, że sytuacja na terenie Gminy Łęka Opatowska dotycząca rynku pracy nie jest zadowalająca dla większości mieszkańców. Taka ocena ze strony mieszkańców może wynikać z faktu, że większość osób pracuje poza terenem gminy.

Warto także zwrócić uwagę na fakt, że w 2019 roku wzrósł wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej, jest on jednak niewielki. Wskazuje na to poniższy wykres:

Wykres 6 Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej w Gminie Łęka Opatowska w latach 2015 -2019

Źródło: OZPS za 2019 rok

Najprawdopodobniej przyczyną takiego stanu rzeczy jest mało efektywna polityka prospołeczna państwa. Zwiększenie kwot przyznawanych zasiłków i świadczeń przy stosunkowo niewielkim wzroście najniższego wynagrodzenia za pracę sprawia, że dla niektórych grup społecznych podjęcie zatrudnienia staje się nieopłacalne. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kępnie ofert pracy nie brakuje, odsetek nie pracujących stanowią osoby, które zatraciły motywację lub z różnych przyczyn nie potrafią odnaleźć się na rynku pracy, a także takie, dla których otrzymywanie świadczeń stało się swoistym źródłem utrzymania.

Wśród mieszkańców Gminy Łęka Opatowska jest niewielki odsetek osób o niskim statusie materialnym. Powodem jest głównie niska kwota świadczeń emerytalno-rentowych. Występująca w zasobach danych GUS niewielka kwota przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gminie

(65,80 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce) jest pozorna i wynika z występującego w gminie obszaru szarej strefy.

Dane powiatowe wskazują na problem z zatrudnieniem wśród osób z niepełnosprawnościami. Z informacji uzyskanych od przedstawicieli lokalnych instytucji publicznych wynika, iż na terenie gminy funkcjonuje zaledwie jeden Zakład Pracy Chronionej. W stosunku do ogólnej liczby osób bezrobotnych w powiecie procent osób niepełnosprawnych wyniósł w 2019 roku 8,22%. Ważne jest jednak, że odsetek ten także sukcesywnie maleje - w 2015 roku wynosił 10,80%.

Powiatowy Urząd Pracy w Kępnie prowadzi szereg działań aktywizujących osoby bezrobotne. Jedną z form aktywizacji jest **staż**. Stanowi on formę aktywizacji zawodowej osoby bezrobotnej, która umożliwia nabycie umiejętności praktycznych/kompetencji do wykonywania pracy przez realizowanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Staż odbywa się na podstawie umowy zawartej przez starostę z pracodawcą, według określonego programu. Stażysta otrzymuje co miesiąc stypendium w wysokości 120,00 % zasiłku dla bezrobotnych. W 2018 roku z możliwości odbycia stażu skorzystały 3 osoby z terenu gminy.

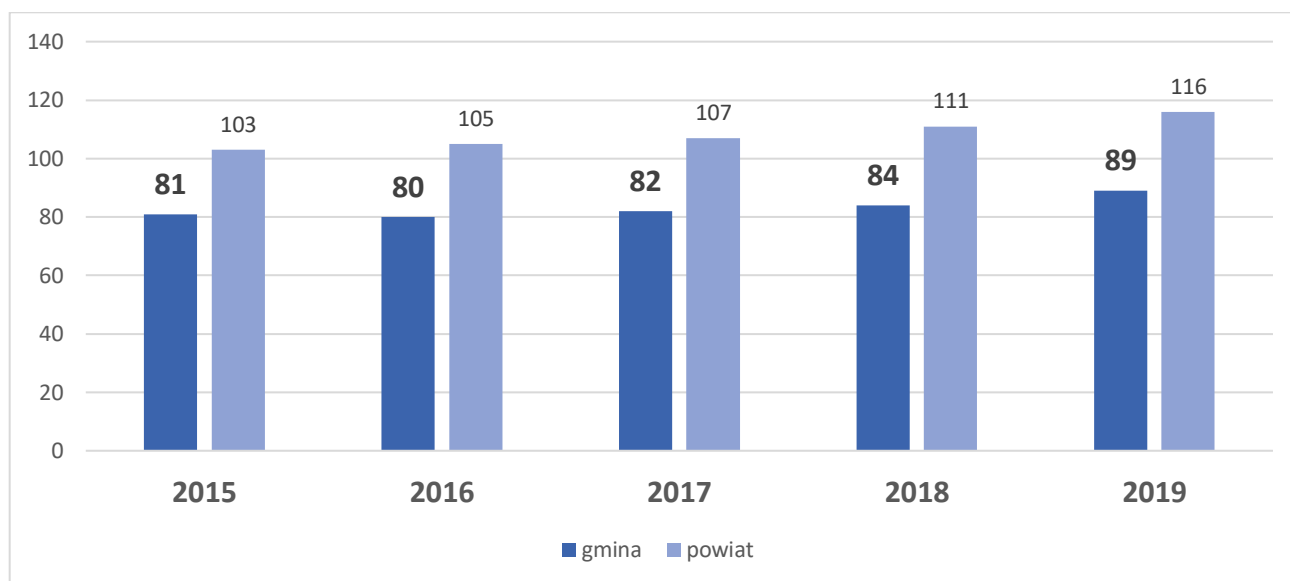
PUP w Kępnie udziela także **dofinansowania** na podjęcie działalności gospodarczej. Tego rodzaju forma wsparcia przeznaczona jest dla osób bezrobotnych, absolwentów CIS (Centrum Integracji Społecznej), absolwentów KIS (Klub Integracji Społecznej) lub dla osób nie pozostających w zatrudnieniu lub nie wykonujących innej pracy zarobkowej opiekunów osoby niepełnosprawnej, którzy chcą założyć własną działalność gospodarczą. W 2018 roku z tej formy wsparcia na terenie gminy skorzystały 3 osoby.

PUP w Kępnie organizuje również **szkolenia zawodowe** dla osób bezrobotnych. Według danych PUP za rok 2018 skorzystała z nich 1 osoba z terenu gminy. Ponadto w powiecie kępińskim realizowany był projekt lokalny „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie kępińskim”, w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014 – 2020 oraz projekt „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy w powiecie kępińskim” w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020. Rekomenduje się kontynuację tego typu wsparcia.

Gmina Łęka Opatowska charakteryzuje się wysokim poziomem przedsiębiorczości, rozumianym jako liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru na 1 000 mieszkańców. W Gminie Łęka Opatowska w roku 2019 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 478 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 365 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Zarejestrowano 51 nowych podmiotów, a 17 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Wskaźnik wykazuje tendencję wzrostową i utrzymuje się na podobnym poziomie co w powiecie. Wskazywać to może na duży potencjał zasobów ludzkich. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Gminie Łęka Opatowska najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej

działalności są handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (30.7%) oraz przetwórstwo przemysłowe (25.8%).

Wykres 7 Podmioty na 1 000 mieszkańców zarejestrowane w rejestrze REGON w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Podsumowując, kontynuacja wsparcia dla osób biernych zawodowo, międzysektorowa współpraca lokalnych władz, organizacji pozarządowych oraz sektora prywatnego, przy jednoczesnym wsparciu finansowym ze środków krajowych oraz unijnych spowoduje uaktywnienie gospodarcze tego regionu i wzrost aktywizacji zawodowej mieszkańców. Należy jednak uwzględnić skutki gospodarcze pandemii SARS-CoV-2, które mogą spowolnić ten proces.

2.1.4. SYTUACJA MIESZKANIOWA

Gmina Łęka Opatowska nie posiada aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego. W obszarze gminy dominuje zabudowa mieszkaniowa niskiej intensywności – jednorodzinna, wolnostojąca. Istnieje pięć wspólnot mieszkaniowych, które zarządzają budynkami wielorodzinnymi.

Tabela 2 Wielkość zasobów mieszkaniowych gminy

Liczba mieszkań	Liczba mieszkań komunalnych	Liczba mieszkań socjalnych
14	11	3

Źródło: OZPS za 2019 rok

Na każdych 1000 mieszkańców statystycznie oddano do użytku 2,43 nowych lokali. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski, jednak w gminie nie ma zapotrzebowania na jej zwiększenie. Dlatego wskaźnik zasobów mieszkaniowych gminy od kilku lat pozostaje niezmienny, a od 2018 roku uległ zmniejszeniu. Obecnie nie ma w gminie osób oczekujących na mieszkanie komunalne, natomiast wnioski, które wpłynęły w 2019 roku zostały rozpatrzone. Większość z nich nie spełniała kryteriów z powodu przekroczenia progu dochodowego.

Tabela 3 Zasoby komunalne oraz liczba osób oczekujących

	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	14	14	14	11	11
Liczba mieszkań socjalnych (lokalii)	4	4	4	3	3
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	2	1	0	0	0
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy				0	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie OZPS za lata 2015-2019

Należy jednak podkreślić, że istniejące mieszkania komunalne znajdują się w budynkach wybudowanych w XIX i XX w. W strukturze budynków ok. 35% to budynki powstałe przed II wojną światową, natomiast ok. 65% to budynki powstałe po wojnie. Warunki mieszkaniowe - wyposażenie i standard mieszkań, wymagają prac remontowych.

Całkowite zasoby mieszkaniowe w Gminie Łęka Opatowska to 1 457 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypadają zatem 274 mieszkania. Natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2019 roku w Gminie Łęka Opatowska to 138,80 m² i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce.

Gmina Łęka Opatowska nie posiada noclegowni dla bezdomnych i mieszkań chronionych. W sytuacji konieczności zapewnienia schronienia osobie z terenu Gminy Łęka Opatowska korzysta się z miejsc noclegowych zlokalizowanych w sąsiednich miastach. Według Raportu o stanie gminy, w roku 2019 opłata za pobyt osób bezdomnych w schroniskach kosztowała gminę 20 585,00 zł.

W ocenie mieszkańców dostęp do mieszkań komunalnych/socjalnych jest przeciętny (36,40%), 30,30% mieszkańców negatywnie ocenia ten aspekt, 28,80% ocenia go pozytywnie. W najbliższym czasie niezbędną stanie się konieczność znalezienia bądź budowy odpowiedniej bazy lokalowej w celu utworzenia mieszkania chronionego jako lokalu mającego zapewnić osobom w nim zamieszkującym przygotowanie do prowadzenia samodzielnego życia w społeczeństwie lub zastąpić pobyt w placówce zapewniającą całodobową opiekę. Planuje się przeznaczyć na ten cel jedno z niezamieszkałych obecnie mieszkań komunalnych.

Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych od 2017 roku pozostaje na stałym poziomie.

Z tej formy wsparcia korzysta 8 gospodarstw domowych. Świadczenie to przysługuje, jeśli średni miesięczny dochód w przeliczeniu na członka gospodarstwa domowego w okresie trzech miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku nie przekracza: 175,00 % kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym, 125,00 % tej kwoty w gospodarstwie wieloosobowym. Kwota najniższej emerytury od 1 marca 2020 roku wynosi 1 200,00 zł.

W 2019 roku wypłacono 52 dodatki mieszkaniowe. Podstawą ich przyznania było 11 decyzji przyznających prawo do dodatku mieszkaniowego. Kwota najniższego dodatku wynosiła 43,71 zł, zaś kwota najwyższego dodatku – 355,41 zł. Wzrost liczby osób otrzymujących ten rodzaj świadczenia jest niewielki i wynikać może ze wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym, otrzymujących skromne świadczenia emerytalno - rentowe. Zmniejsza się natomiast kwota wypłaconych dodatków, co oznacza wzrost dochodów na jedną osobę w rodzinie. Wpływ na taki stan rzeczy niewątpliwie

miało podwyższenie kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wprowadzenie programu rządowego 500 +, na mocy Ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Przedstawia to poniższa tabela.

Tabela 4 Liczba i kwoty wypłaconych dodatków mieszkaniowych w latach 2015-2019

	2015	2016	2017	2018	2019
liczba	5	5	8	8	8
kwota	11 505	8 590	13 529	17 918	9 771

Źródło: opracowanie własne na podstawie OZPS za lata 2015-2019

Podsumowując, sytuację mieszkaniową gminy należy ocenić jako dobrą. Zaleca się kontynuację alternatywnych form wsparcia w postaci stworzenia mieszkań wspomaganych / chronionych.

2.1.5. OŚWIATA I WYCHOWANIE

W roku szkolnym 2018/2019 Gmina Łęka Opatowska była organem prowadzącym dla 4 szkół podstawowych oraz 3 przedszkoli. Stan organizacji placówek oświatowych obrazują poniższe tabele.

Tabela 5 Liczba uczniów oraz szkół publicznych w roku szkolnym 2018/2019

PLACÓWKA	LICZBA ODDZIAŁÓW	LICZBA UCZNIÓW	ODDZIAŁY PRZEDSZKOLNE
Zespół Szkół w Łęce Opatowskiej	9	177	3
Zespół Szkół w Opatowie	8	148	4
Zespół Szkół w Siemianicach	8	119	2
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Trzebieniu	5	59	1
Gimnazjum im. K.S. Wyszyńskiego w Opatowie	3	69	-
Razem	33	572	10

Źródło: opracowanie na podstawie danych z Raportu o stanie Gminy za 2019 rok

Tabela 6 Liczba przedszkoli, oddziałów oraz liczba dzieci uczęszczających do przedszkola

Publiczne Przedszkole Samorządowe w Łęce Opatowskiej wraz z oddziałem zamiejscowym w Piaskach	3	60	
Publiczne Przedszkole Samorządowe Opatowie	4	80	
Publiczne Przedszkole Samorządowe w Siemianicach wraz z oddziałem zamiejscowym w Rakowie	2	47	
Oddział Przedszkolny w SP Trzebień	1	9	
RAZEM	10	196	

Źródło: opracowanie na podstawie danych z Raportu o stanie Gminy za 2019 rok

Placówki oświatowe są w większości zmodernizowane i dobrze wyposażone, jedynie Zespół Szkół w Siemianicach wymaga inwestycji w postaci budowy sali gimnastycznej. Gmina podjęła działania w tym zakresie i pracuje obecnie nad rozwojem placówki.

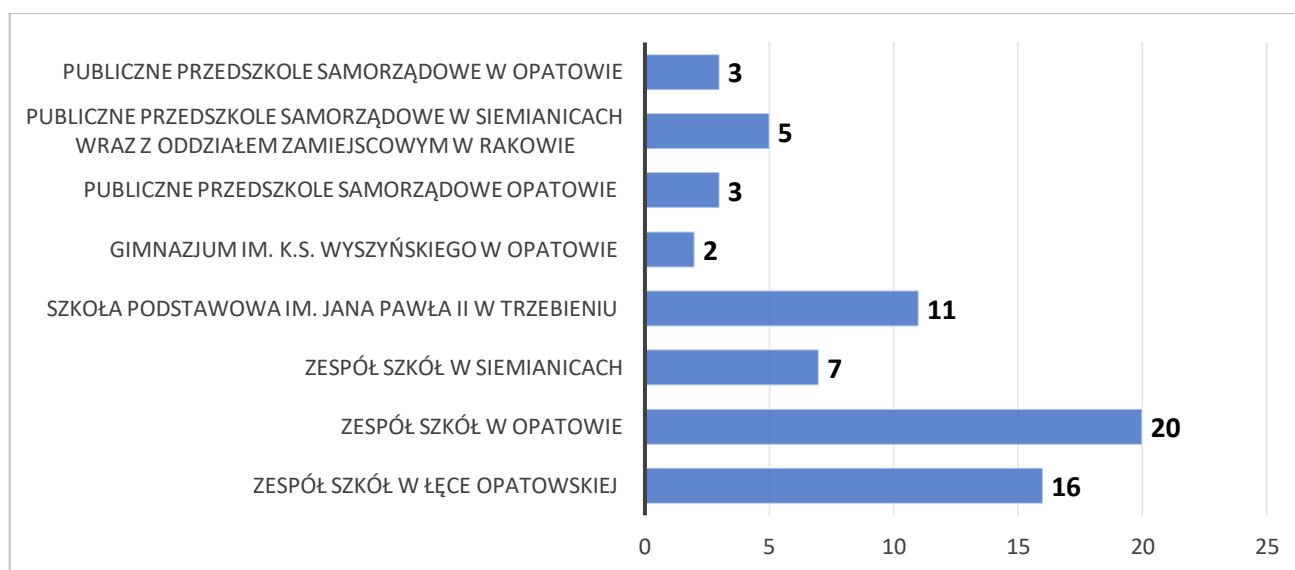
Należy zastanowić się nad rentownością utrzymania placówki w Trzebieniu, do której uczęszcza stosunkowo niewiele dzieci. Rozwinięta sieć transportu dzieci do szkół zapewniłaby uczniom bezpieczny dojazd do innych placówek, natomiast budynek szkoły mógłby zostać zmodernizowany i przeznaczony na inne cele.

W 2019 roku wydatki na oświatę z budżetu gminy wyniosły 14 064 144,28 zł, co stanowiło ok. 1/3 wydatków ogółem. Pomimo zwiększonej subwencji oświatowej w roku 2019 gmina dofinansowała ze środków własnych zadania oświatowe na kwotę 7 561 480,31 zł. Powodem były m.in. inwestycje na wybudowanie dwuoddziałowego przedszkola w Łęce Opatowskiej oraz na rozbudowę Zespołu Szkół w Siemianicach. W budynku nowo powstałego przedszkola w Łęce Opatowskiej znajduje się również żłobek. Wybudowany został w miejscu starego przedszkola. Obecnie w budynku mieszczą się dwa oddziały przedszkolne i jeden żłobkowy. Obiekt przystosowany jest dla 50 przedszkolaków i 16 dzieci w żłobku. W dyspozycji żłobka znajduje się sala ogólna z jadalnią, wózkarnia, zaplecze sanitarne oraz szatnia. Na terenie obiektu znajduje się również plac zabaw.

Na terenie gminy funkcjonuje także Żłobek Gminny w Opatowie, który w 2019 roku pozyskał dotację na funkcjonowanie w ramach resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „MALUCH +” edycja 2019. Kwota dofinansowania wyniosła 352 000,00 zł, natomiast w ramach projektu WRPO współfinansowanego ze środków EFS pn. „Nowy żłobek w Gminie Łęka Opatowska szansą dla rodziców” – 306 467,75 zł.

W roku 2018/2019 Gmina Łęka Opatowska zrealizowała 69 projektów i programów edukacyjnych dla placówek oświatowych. Są to m.in.: Drogowskaz do celu, Szkolne Przygody Gangu Słodziaków-program czytelniczy, Trzymaj formę, Moja kariera zawodowa, Nie pal przy mnie proszę, Znajdź właściwe rozwiązanie, Cyfrowa Szkoła Wielkopolsk@ 2020, KoderJunior – Szkoła Mistrzów Programowania, Cyfrowobezpieczni.pl – Bezpieczna Szkoła Cyfrowa, Jestem małym odkrywcą, Mały Miś w świecie wielkiej natury, Dzieciństwo bez próchnicy, Czyste powietrze wokół nas, i wiele innych. Poniższy wykres obrazuje liczbę programów i projektów realizowanych w placówkach.

Wykres 8 Liczba programów i projektów realizowanych w placówkach oświatowych na terenie Gminy Łęka Opatowska

Źródło: Raport o stanie gminy za 2019 rok

Uczniowie szkół Gminy Łęka Opatowska oraz placówek i oddziałów przedszkolnych biorą udział w licznych konkursach organizowanych nie tylko na poziomie gminy, ale także powiatu i województwa oraz na szczeblu ogólnopolskim. Pokazuje to poniższa tabela:

Tabela 7 Udział uczniów w konkursach

PLACÓWKA	Poziom Powiatowy	Poziom Wojewódzki	Poziom Ogólnopolski
Zespół Szkół w Opatowie	71	-	3
Zespół Szkół w Siemianicach	46	15	-
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Trzebieniu	3	-	-
Gimnazjum im. K.S. Wyszyńskiego w Opatowie	4	2	1

Źródło: opracowanie na podstawie danych z Raportu o stanie Gminy za 2019 rok

Szkoła może udzielać stypendium za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe. W roku szkolnym 2018/2019 wypłacono 69 stypendiów dla uczniów za bardzo dobre wyniki w nauce, stypendium przedmiotowe otrzymało 9 uczniów, stypendium artystyczne otrzymało 3 uczniów, stypendium sportowe otrzymało 28 uczniów, stypendium za najwyższe wyniki egzaminu ósmoklasisty i gimnazjalnego otrzymało 6 uczniów.

W szkołach organizowane są także zajęcia dla dzieci i młodzieży. Funkcjonują różnego rodzaju koła zainteresowań, tj.: koło polonistyczne, matematyczne, informatyczne, teatralne, ortograficzne, dziennikarskie, a także zajęcia sportowe, teatralne, harcerstwo, zuchy, zajęcia taneczne, przyrodnicze, językowe, biblijne, a także zespoły muzyczno-wokalne oraz taneczne.

Gmina zapewnia bezpłatny transport i opiekę dla uczniów w czasie przewozu tj. bezpłatny ulgowy bilet dla ucznia oraz koszt opiekuna pokrywa gmina. Realizując obowiązki określone w ustawie dowożono uczniów do szkół podstawowych i gimnazjum oraz dzieci niepełnosprawne posiadające orzeczenia do Zespołu Szkół Specjalnych w Słupi pod Kępem oraz do Przedszkola z Oddziałami Specjalnymi Prowadzonymi przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Karola Boromeusza w Kępnie.

Respondenci negatywnie oceniają ofertę edukacyjną szkół podstawowych, przedszkoli oraz dostęp do placówek sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3. Zaledwie 5,00% określa ten obszar dobrze lub bardzo dobrze.

Tabela 8 ocena oferty edukacyjnej szkół podstawowych, przedszkoli oraz dostępu do

Obszar	Bardzo dobrze	Dobrze	Dostatecznie	Źle	Nie mam zdania
Zapewnienie opieki dzieciom do lat 3	1.50%	4.50%	19.70%	43.90%	30.30%
Edukacja przedszkolna	1.50%	4.50%	16.70%	40.90%	36.40%
Szkolnictwo podstawowe	3.00%	1.50%	22.70%	48.50%	24.20%

Wskazane jest zatem rozwinięcie oferty edukacyjnej w szkołach podstawowych i w przedszkolach w ramach zajęć pozalekcyjnych, uwzględniających zarówno potrzeby uczniów szczególnie uzdolnionych jak i uczniów z trudnościami dydaktycznymi oraz adaptacyjnymi. Rekomenduje się także dalsze pozyskiwanie funduszy unijnych w celu systematycznego modernizowania placówek oświatowych.

2.1.6. OPIEKA ZDROWOTNA I BEZPIECZEŃSTWO

W Gminie Łęka Opatowska funkcjonują dwa Gminne Samodzielne Zakłady Opieki Zdrowotnej, wyposażone są w sprzęt medyczny, umożliwiający wykonanie podstawowych badań świadczonych w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej i higieny szkolnej.

1. Indywidualna Praktyka Lekarska

ul. Słoneczna 4

Łęka Opatowska

63-645 Łęka Opatowska

2. Indywidualna Praktyka Lekarska

ul. Poznańska 75, Opatów

63-645 Łęka Opatowska

W tych placówkach zatrudnionych jest dwóch lekarzy rodzinnych, trzy pielęgniarki pracujące w gabinetach lekarskich oraz jedna higienistka szkolna, która obejmuje opieką cztery szkoły podstawowe, gimnazjum oraz przedszkola z terenu Gminy Łęka Opatowska. Zatrudnione są również dwie pielęgniarki środowiskowo-rodzinne, obejmujące swoją opieką mieszkańców Gminy Łęka Opatowska. Na terenie gminy funkcjonują dwie apteki w Łęce Opatowskiej i Opatowie. W gminie brakuje lekarzy specjalistów. Ponadto występuje problem z pozyskaniem dodatkowej kadry z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej.

Niespełna połowa mieszkańców (42,80%) pozytywnie ocenia dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej, jednak w zakresie dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej aż 42,40% mieszkańców uważa, że jest on na przeciętnym poziomie, 30,30% ocenia go negatywnie, natomiast 3,00% ankietowanych nie ma zdania w tej kwestii.

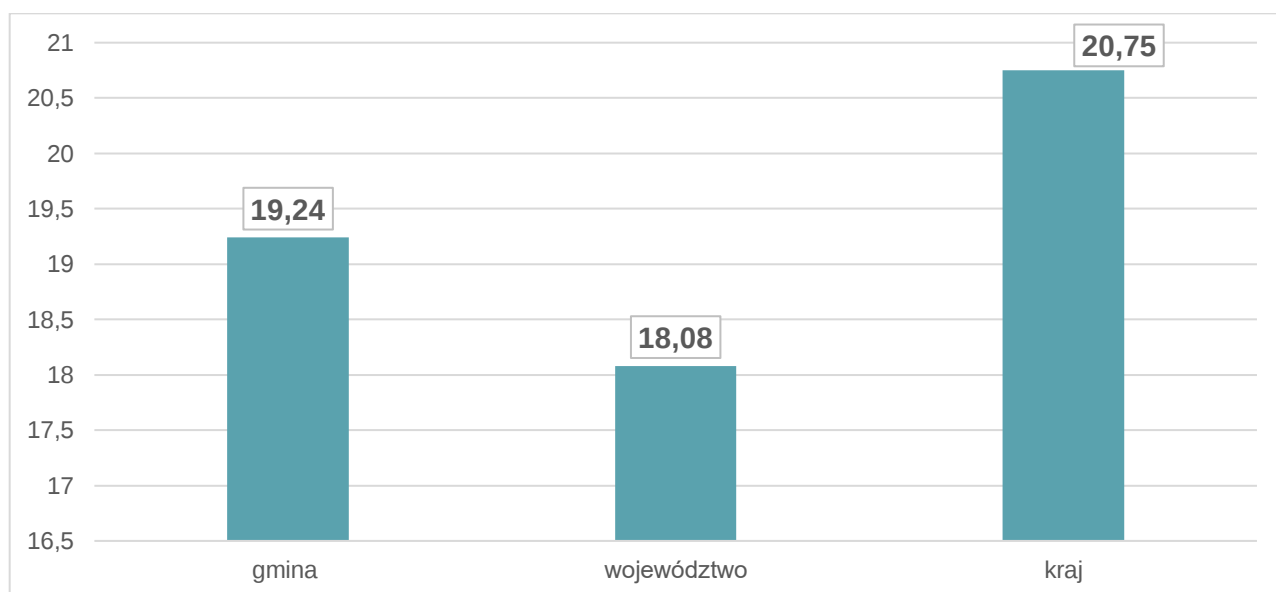
Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w tym również zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, reguluje Ustawa o samorządzie gminnym, która traktuje powyższe jako zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym. Do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego zobowiązane są wszystkie organy władzy i administracji państwowej, szczególnie instytucje wyspecjalizowane w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, jak np. Policja oraz Państwowa Straż Pożarna

Zadania związane z utrzymaniem porządku publicznego oraz z zapewnieniem bezpieczeństwa realizowane są przez podmioty odpowiedzialne za stan bezpieczeństwa, w tym: 9 Ochotniczych Straży Pożarnych oraz Posterunek Policji w Łęce Opatowskiej z/s w Opatowie, będący jednostką podległą Komendzie Powiatowej Policji w Kępnie, odpowiadający terytorialnie za rejon Gminy Łęka Opatowska.

Do zadań policji należy między innymi: ochrona życia i zdrowia obywateli przed bezprawnymi zamachami na te dobra, ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym również zapewnienie spokoju w miejscach publicznych, kontrola przestrzegania przepisów porządkowych i administracyjnych, wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie sprawców tych czynów. Inicjowanie i organizowanie działań, mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z instytucjami państwowymi, samorządowymi i społecznymi. Ponadto policja realizuje polecenia sądu, prokuratury, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego. Gmina Łęka Opatowska podlega strukturze Posterunku Policji w Łęce Opatowskiej z/s w Opatowie, bezpośrednio na terenie gminy służbę pełni jeden dzielnicowy. Wskaźnik przestępczości utrzymuje się od kilku lat na stałym poziomie, obserwuje się jedynie niewielkie odchylenia. W 2019 roku w Gminie Łęka Opatowska stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 103 przestępstw. Jest to wartość większa od wartości dla województwa wielkopolskiego oraz mniejsza od średniej dla całej Polski.

Wykres 9 Przestępstwa stwierdzone przez Policję ogółem na 1000 mieszkańców na terenie gminy (szacunkowo) w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Warto jednak zaznaczyć, że wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w Gminie Łęka Opatowska wynosi 86,80% i jest znacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie większy od wskaźnika dla całej Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców Gminy Łęka Opatowska najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym oraz przeciwko mieniu. Z informacji Powiatowej Komendy Policji w Kępnie wynika że w Gminie Łęka Opatowska nie stwierdzono przestępczości wśród nieletnich.

Tabela 9 Liczba przestępstw (oszacowana) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (2019 rok).

Przestępstwa ogółem (oszacowanie)	103
Przestępstwa o charakterze kryminalnym (oszacowanie)	65
Przestępstwa o charakterze gospodarczym (oszacowanie)	20
Przestępstwa drogowe (oszacowanie)	15
Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu (oszacowanie)	2
Przestępstwa przeciwko mieniu (oszacowanie)	34

Źródło : opracowanie własne na podstawie danych GUS

W przeprowadzonym badaniu ankietowym mieszkańcy gminy mogli wyrazić swoją opinię na temat poczucia bezpieczeństwa. Aż 60,60% nie czuje się bezpiecznie na terenie gminy, 22,00% ocenia ten obszar przeciętnie, zaledwie 6,10% badanych pozytywnie oceniło poziom bezpieczeństwa w gminie.

W celu poprawy bezpieczeństwa i komfortu mieszkańców gminy 21 grudnia 2020 roku zakończona została realizacja zadania pn. „Budowa linii 0,4kV wraz z latarniami Granice - Klasak - Siemianice - II etap”. Zakres prac obejmował budowę linii kablowej 0,4kV o długości 715mb wraz z ustawieniem 11 punktów oświetleniowych typu LED.

Ochrona przeciwpożarowa jest zadaniem własnym gminy. W szczególności konkretyzuje się w realizacji zadań mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem poprzez: - zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia, - zapewnienie sił i środków do zwalczania np. pożaru czy klęski żywiołowej, - prowadzenie działań ratowniczych. Ochrona przeciwpożarowa to zapewnienie koniecznych warunków ochrony technicznej ludzi i ich mienia a także działań przeciwdziałających powstaniu lub minimalizujących skutki pożaru, klęski żywiołowej lub innego zagrożenia. Chodzi również o zapewnienie odpowiednich sił i środków do prowadzenia akcji ratowniczo-gaśniczych. Gmina ponosi wszelkie koszty utrzymania, wyszkolenia, wyposażenia i zapewnienia gotowości bojowej jednostek ochotniczych straży pożarnych, a także obowiązana jest do zapewnienia funkcjonariuszom umundurowania bojowego

i ubezpieczenia członków ochotniczych straży pożarnych. Ochotnicze straże pożarne są natomiast jednostkami ochrony przeciwpożarowej i funkcjonują w oparciu o przepisy ustawy Prawo o stowarzyszeniach. Wójt koordynuje funkcjonowanie krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego na obszarze gminy w zakresie ustalonym przez wojewodę.

Ochotnicze straże pożarne działające na terenie Gminy Łęka Opatowska zapewniają bezpieczeństwo mieszkańcom gminy. Należą do nich:

1. OSP w Łęce Opatowskiej.
2. OSP w Siemianicach.
3. OSP w Opatowie.
4. OSP w Trzebieniu.
5. OSP w Biedaszkach.
6. OSP w Piaskach.
7. OSP w Szalonce.
8. OSP w Lipiu.
9. OSP w Rakowie.

W dniu 17 grudnia 2020 roku Ochotnicza Straż Pożarna w Siemianicach została wyposażona w sprzęt ratowniczy - Defibrylator Philips FRx, służący do przeprowadzania zabiegu defibrylacji serca. Defibrylator jest dostępny w każdej chwili dla wszystkich potrzebujących. Będzie on również mógł być wykorzystany przez strażaków ochotników do udzielenia poszkodowanym pierwszej pomocy na miejscu zdarzenia.

W związku z podwyższonym wskaźnikiem przestępczości rekomenduje się podjęcie działań naprawczych w kierunku zwiększenia roli prewencji przestępczości, czyli: usuwania przyczyn czynów kryminalnych (mogą to być np. przeżycia rodzinne, okoliczności zatrudnienia, poziom wykształcenia, pozycja ekonomiczna i społeczna), kształtowania postaw prospołecznych, działań resocjalizacyjnych, edukacyjnych itp. Zaleca się również poprawę infrastruktury drogowej poprzez rozbudowę monitoringu oraz nowoczesnego oświetlenia na terenie gminy.

2.1.7. DZIAŁANIA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Współpraca Gminy Łęka Opatowska z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego jest prowadzona zgodnie z przepisami Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Na terenie gminy działają stowarzyszenia, których głównym zadaniem jest integracja społeczna mieszkańców. Są to:

- Ludowy Klub Sportowy WIELKOPOLANIN
- Ludowy Zespół Sportowy PŁOMIEŃ Opatów
- Ludowy Klub Sportowy Zawisza Łęka Opatowska
- MUKS Wilki Opatów
- Stowarzyszenie FENIKS
- Towarzystwo Krańców Ziemi Ojczystej Genius Loci
- Opatowskie Stowarzyszenie Kulturalno-Sportowe
- Towarzystwo Przyjaciół Rakowa
- Stowarzyszenie PROMYK
- Stowarzyszenie Szansa dla Trzebień
- Koło emerytów Rencistów i Inwalidów w Łęce Opatowskiej
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Wrota Wielkopolski”
- Fundacja „Wrota Wielkopolski”
- Stowarzyszenie CARPE DIEM

Organizacjami pozarządowymi określamy wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku

Gmina realizuje corocznie Program Współpracy Gminy Łęka Opatowska z Organizacjami Pozarządowymi. Na jego realizację przeznaczono środki w kwocie 93 000,00 zł, w tym:

- 75 000,00 zł na wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej
- 18 000,00 zł na kulturę, sztukę ochronę dóbr kultury i dziedzictwa narodowego.

Ogłoszono jeden konkurs, w ramach którego podpisano 3 umowy na zadania z pierwszego obszaru oraz 5 na realizację zadań drugiego obszaru. Współpraca pozafinansowa gminy z organizacjami

pozarządowymi w 2019 roku polegała na wymianie informacji o podejmowanych działaniach, promocji inicjatyw i przedsięwzięć podejmowanych przez NGO, wspólnej organizacji imprez. Organizacje pozarządowe skupiają swoją działalność przede wszystkim na integracji i aktywizacji mieszkańców, upowszechniają lokalne dziedzictwo i historię.

W ramach jednej z ostatnich inicjatyw gmina pracuje nad podpisaniem porozumienia z Fundacją Happy Kids, na mocy którego fundacja wynajmie od gminy dawny posterunek policji, w celu przeznaczenia go na Rodzinny Dom Pomocy Społecznej, który funkcjonowałby obok powstającego Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym 47,00% uczestników określiło współpracę z organizacjami pozarządowymi jako przeciętną, natomiast 40,90% respondentów negatywnie ocenia te aspekt działań gminy. Zaledwie 4,50 % ankietowanych oceniło współpracę z NGO pozytywnie.

Na terenie gminy brakuje jednak organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych (intelektualnie, ruchowo) oraz z zaburzeniami psychicznymi, jak również takich, które wspierałyby pozostałe grupy społeczne zagrożone wykluczeniem społecznym, tj. bezrobotnych, uzależnionych, współuzależnionych, rodzin z trudnościami w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej w zakresie ich funkcjonowania społecznego i zawodowego. Brak również podmiotów ekonomii społecznej np. spółdzielni socjalnych, KIS, CIS. Rekomenduje się zatem rozwój współpracy z trzecim sektorem.

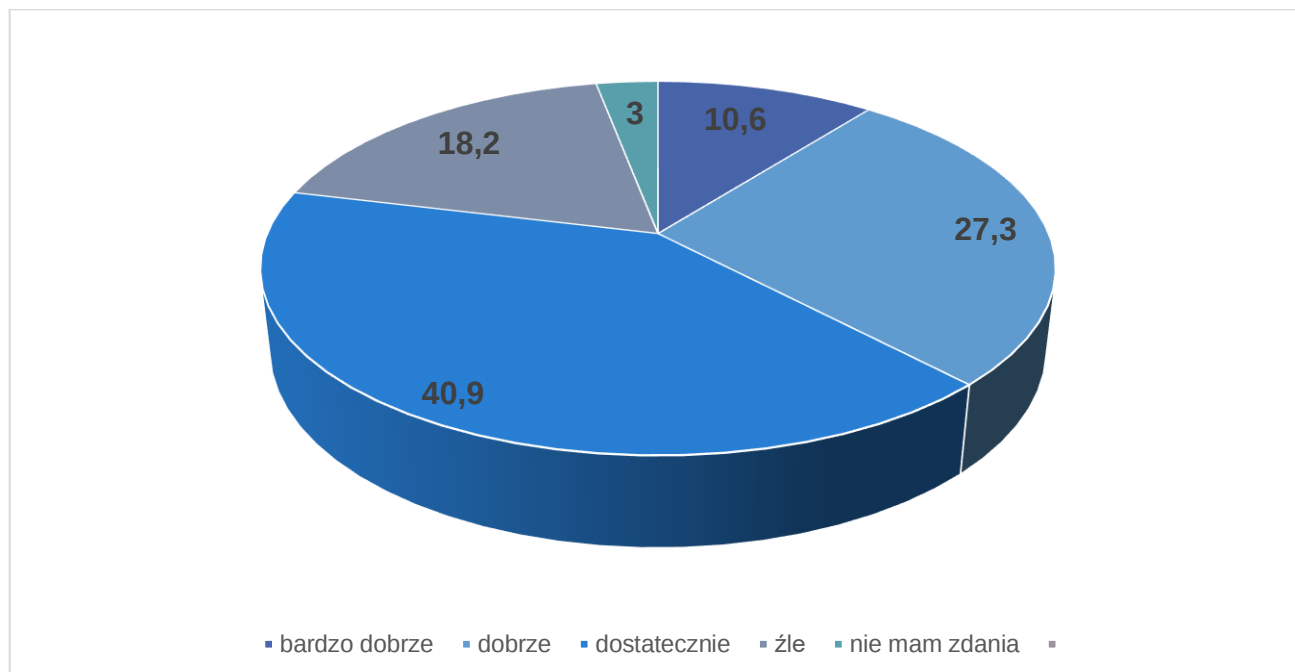
2.1.8. KULTURA I REKREACJA

Na terenie gminy działają m.in. takie zespoły artystyczne jak Zespół Pieśni i Tańca Dźwięki Nadziei, założony przez Opatowskie Stowarzyszenie Kulturalno-Sportowe. Zespół składa się z 15 osób śpiewających i tańczących w przedziale wiekowym 40+. Miał okazję prezentować swoje umiejętności zarówno na imprezach gminnych (m.in. Dni Gminy, Dożynki, Dzień Kobiet) jak i ponadgminnym (Senioralia w Wieruszowie). W repertuarze posiada utwory ludowe jak i biesiadne. Funkcjonuje także Chór Schola Arka Bożych Nut - powstała w parafii pw. św. Floriana w Opatowie w 2014 roku. Należy do niej od 10 do 20 osób. Chórek uświetnia śpiewem liturgię oraz inne imprezy plenerowe. Teatr Amatorski Ławka działający przy Kole Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Łęce Opatowskiej, rozpoczął swoją działalność we wrześniu 2009 roku. Rocznie wystawia 1-2 sztuki, Chór ECHO działający od 2010 roku przy Kole Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Łęce Opatowskiej - liczący 25 osób. Występuje na uroczystościach Koła Emerytów (m.in. śniadaniach wielkanocnych, andrzejkach) oraz uroczystościach gminnych takich jak Dożynki Gminne, Dni Gminy. Chór zapraszany jest do ościennych gmin i powiatów.

Według 40,90% mieszkańców biorących udział w ankiecie dostępność do kultury i rozrywki na terenie gminy jest dostateczna, 27,30% ankietowanych dobrze oceniło dostępność do oferty kulturalno-rozrywkowej.

Wykres 10 Dostęp do kultury i rozrywki

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Należy zwrócić uwagę, że sfera kulturalna gminy skupia się głównie wokół aktywności seniorów oraz osób w średnim wieku. Jest niedostosowana do nowoczesnych potrzeb kulturalnych osób młodych oraz dzieci i młodzieży (np. robotyka, programowanie, zajęcia taneczne street dance itp.). Oferta zajęć dodatkowych zapewniana przez placówki oświatowe nie jest wystarczająca, gdyż jest skierowana do wąskiej grupy dzieci i młodzieży o konkretnych zainteresowaniach. W gminie brakuje Gminnego Ośrodka Kultury, który stanowiłby centrum wydarzeń kulturalnych, dysponowałby ofertą zajęć skierowanych do każdej grupy wiekowej, zapewniałby organizację wycieczek, ferii, półkolonii oraz obozów wyjazdowych, byłby miejscem warsztatów, spotkań międzypokoleniowych i koordynowałby wszystkie wydarzenia kulturalno-sportowe w gminie.

Warto zaznaczyć, że na terenie gminy funkcjonują świetlice środowiskowe w miejscowościach takich jak Siemianice, Łęka Opatowska, Opatów i Trzebień, które w pewnym stopniu rekompensują brak GOK. Organizowane są tam m.in. ferie, gry, zabawy, konkursy, integrujące uczestników świetlic środowiskowych. W 2018 roku zapewniono dzieciom atrakcyjne formy spędzenia czasu wolnego podczas ferii.

Zorganizowany został m.in.:

- wyjazd do Wrocławia, podczas którego dzieci odbyły spacer po starym mieście, wizytę w parku trampolin,
- wyjazd do Łodzi, gdzie odbyły się warsztaty „Naukowe misz - masz”, Eksperymentarium, Laser Game,
- wyjazd do Ostrzeszowa na basen,
- wyjazd do Bolesławca, gdzie odbyło się zwiedzanie zabytkowej wieży.

W świetlicy w Siemianicach, Trzebieniu, Łęce Opatowskiej, dzieciom zorganizowano trzydniowy biwak w szkole. Odbywały się również zajęcia kulinarne – wieczór kuchni włoskiej i azjatyckiej, ogniska, dyskoteki, turniej warcabowy, zajęcia sportowe. W czasie ferii w świetlicy w Trzebieniu dzieci otworzyły kawiarenkę „Zorza”, zorganizowane były zajęcia sportowe, turniej tenisa stołowego, Nordic Walking, warsztaty teatralne, plastyczne, muzyczne. Na zakończenie ferii zorganizowano ognisko na śniegu.

Według danych GUS z 2019 roku w Gminie Łęka Opatowska działały 3 biblioteki i filie publiczne posiadające księgozbiór liczący 31 877 wolumenów. Do podstawowych zadań bibliotek należy:

- gromadzenie, opracowywanie i przechowywanie materiałów bibliotecznych, zakup nowości wydawniczych z uwzględnieniem poszczególnych grup czytelniczych, uzupełnianie księgozbioru o obowiązujący kanon lektur szkolnych,
- udostępnianie zbiorów bibliotecznych,
- ocena posiadanych zbiorów pod kątem ich przydatności i dokonywanie selekcji,
- popularyzacja książki i czytelnictwa

Biblioteka w Łęce Opatowskiej organizuje również wieczorki poetyckie, chętnie włącza się w lokalne inicjatywy kulturalne. We wszystkich placówkach zatrudnionych było 4 pracowników. Wśród obiektów przystosowanych dla osób niepełnosprawnych 2 miały wejście do budynku przystosowane dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach. Brakuje natomiast udogodnień wewnątrz budynków dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach oraz dla użytkowników niewidzących i słabowidzących.

W obszarze sportu i rekreacji w 2017 roku zagospodarowano przestrzeń wokół boiska sportowego w Łęce Opatowskiej poprzez jego doposażenie w:

- bramki do gry w piłkę nożną,
- 8 sztuk ławek,
- 5 sztuk koszy na odpady
- 2 sztuk stojaków na rowery.

Wkomponowanie w otoczenie ww. elementów poprawiło estetykę wsi oraz bezpieczeństwo osób przebywających na terenie kompleksu. Całkowita wartość inwestycji wyniosła 9 868,00 zł z czego 4 068,00 zł to dotacja pozyskana w ramach IV edycji konkursu „Odnowa wsi szansą dla aktywnych sołectw” z programu Wielkopolska Odnowa Wsi 2013-2020. Reszta, tj. 5 000,00 zł to wkład własny z budżetu gminy oraz 800,00 zł to środki pochodzące z funduszu sołeckiego sołectwa Łęka Opatowska.

W 2019 roku Gmina Łęka Opatowska zakwalifikowała się do dofinansowania w ramach Programu rozwoju małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej o charakterze wielopokoleniowym - Otwarte Strefy Aktywności (OSA) - edycja 2019 prowadzonego przez Ministerstwo Sportu i Turystyki. Otwarta Strefa Aktywności powstała na terenie sołectwa Siemianice, w ramach której znajdują się:

- strefa relaksu wyposażona w stół do gry w szachy i chińczyka,
- stół do gry w piłkarzyki
- ławki, metalowe kosze na śmieci, stojaki na rowery,
- siłownię plenerową,
- plac zabaw wyposażony w m.in. zestaw zabawowy ze zjeżdżalnią, zestaw sprawnościowy, huśtawki wahadłowe, bujak, karuzelę.

W dniu 11 grudnia 2020 roku zakończono również budowę wiaty integracyjnej przy budynku OSP w Łęce Opatowskiej.

Warto też podkreślić, że Gmina Łęka Opatowska stanowi miejsce posiadające bogate walory dla organizacji wypoczynku ze względu na malownicze położenie w Dolinie rzeki Prosny. Turyści mają do dyspozycji szlaki turystyczne piesze i rowerowe, umożliwiające aktywne zapoznanie się z zasobami przyrodniczymi i kulturowymi, jakimi dysponuje gmina. Na terenie gminy wyznaczono następujące szlaki turystyczne:

- Zielony szlak turystyczny - Transwielkopolska Trasa Rowerowa Odcinek Południowy (TTR-S) - Element Wielkopolskiego Systemu Szlaków Rowerowych
- Turystyczny szlak rowerowy Wrota Wielkopolski Turystyczny Szlak Rowerowy Wrota Wielkopolski przebiegający przez cztery gminy: Baranów, Łęka Opatowska, Rychtal i Trzcinica,
- Nordic Walking Park Dwór Ustronie - w ramach projektu powstało 6 tras o długości od 4 do 14 kilometrów wytyczonych w lasach otaczających Dworek w Ustroniu.

Trasy są zgodne z ogólnoeuropejskimi standardami rekreacji Nordic Walking. Korzystać z niej mogą nie tylko entuzjaści Nordic Walking, ale również miłośnicy innych dyscyplin takich jak biegacze czy narciarze biegowi. 22.09.2019 r. zorganizowany został również rajd na rolkach. Wszystkie te szlaki przebiegają przez najbardziej malownicze i obfitujące w atrakcje przyrodnicze i kulturowe tereny Gminy Łęka Opatowska. Są one dobrze oznakowane, dobrze zagospodarowane pod względem technicznym oraz właściwie utrzymane. Idealnie nadają się na weekendowe wyprawy rodzinne.

Opierając się na analizie potrzeb mieszkańców oraz wytycznych zawartych w unijnych, krajowych oraz samorządowych dokumentach strategicznych z obszaru polityki społecznej, zaleca się kontynuowanie działań gminy w zakresie dalszego rozwoju integracji społeczności lokalnej. Ponadto, w zakresie rozwoju sfery kultury, w związku z pandemią SARS-CoV-2 i rosnącym zjawiskiem izolacji społecznej zaleca się organizowanie zajęć, konkursów i innych wydarzeń kulturalnych on-line.

2.2. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH I ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

2.2.1. DZIAŁALNOŚĆ OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej realizuje działania wynikające z obowiązujących uregulowań prawnych oraz podejmuje inicjatywy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej jest jednostką budżetową gminy, funkcjonującą na podstawie Uchwały Rady Gminy Łęka Opatowska Nr XXII/90/2016 z dnia 27 kwietnia 2016 roku w sprawie uchwalenia statutu

Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej, oraz Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Ponadto GOPS wypłaca dodatki mieszkaniowe i energetyczne, świadczenia rodzinne i pielęgnacyjne, zapewnia pomoc materialną o charakterze socjalnym dla uczniów oraz podejmuje działania wspierające rodziny wielodzietne, osoby starsze i niepełnosprawne.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku na podstawie umowy o pracę zatrudniał 8 pracowników

Zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej GOPS ma obowiązek zatrudnić pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ośrodek spełnia wymogi ustawowe w zakresie zatrudniania pracowników socjalnych. GOPS w Łęce Opatowskiej spełnia ten warunek.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej podejmuje działania podnoszące kompetencje pracowników GOPS. Kadra uczestniczy w licznych szkoleniach i kursach. Brakuje natomiast zajęć warsztatowych z zakresu rozwoju kompetencji miękkich jak np. efektywna komunikacja, asertywność, przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu oraz superwizji. Superwizja pracy socjalnej to szczególny, wieloaspektowy ogląd pracy służący rozwiązaniu trudności merytorycznych i emocjonalnych związanych z wykonywaniem pracy. Celem superwizji pracy socjalnej jest poprawa jakości pracy pracowników merytorycznych, zwiększenie skuteczności pracy z rodziną, a w konsekwencji - zwiększenie zadowolenia z wykonywanej pracy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej realizuje następujące programy :

- prowadzi dystrybucję artykułów spożywczych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 - 2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) – Podprogram 2018. Celem głównym w ramach Podprogramu 2018 jest zapewnienie pomocy żywnościowej najuboższym mieszkańcom, a także osobom bezdomnym, niepełnosprawnym,
- realizuje Program Wielkopolska Karta Rodziny. Celem Programu jest promowanie modelu wielodzietnych rodzin oraz ich wspieranie, zwiększanie rozwojowych i życiowych szans dzieci wychowujących się w rodzinach wielodzietnych oraz zachęcanie rodziców do wspólnego spędzania czasu z dziećmi,
- realizuje Program dożywiania dzieci w szkołach („Posiłek w domu i w szkole”), który obejmuje drugie danie 3 razy w tygodniu oraz 2 razy w tygodniu porcję zupy i małą bułkę, ponadto do każdego posiłku dodany jest owoc lub jogurt
- realizuje Program „Wspieraj Seniora”, obejmującego pomocą osoby powyżej 70 roku życia, które są samotne i potrzebują wsparcia. Realizacja programu polega w szczególności na dostarczeniu Seniorom zakupów obejmujących artykuły podstawowej potrzeby, w tym artykuły spożywcze i środki higieny osobistej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej współuczestniczy także w realizacji:

- Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.
- Gminnego Programu Wspierania Rodziny
- Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Łęka Opatowska
- Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w Gminie Łęka Opatowska.

W ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gmina Łęka Opatowska wykonuje zadania za pośrednictwem Pełnomocnika Wójta Gminy ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej, placówek oświatowych z terenu Gminy Łęka Opatowska, Policji, Ośrodków Zdrowia oraz innych podmiotów i osób. W ramach Programu do zadań GOPS należy m.in.: praca socjalna

z rodzinami, w których występuje alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie i inne problemy społeczne oraz motywacja do podjęcia leczenia i udziału w programach korekcyjnych.

Gminny Program Wspierania Rodziny ma na celu pomoc rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Głównym założeniem jest stworzenie spójnego systemu wsparcia dla dzieci i rodzin. Program ma charakter zarówno profilaktyczny jak i interwencyjny.

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Łęka Opatowska zakłada dalszy wzrost świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy oraz wzmocnienie zintegrowanego i efektywnego systemu pomocy. Program ma charakter profilaktyczny i edukacyjny.

Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego w Gminie Łęka Opatowska realizowany jest poprzez:

- Poradnictwo specjalistyczne dla rodziców obejmujące poradnictwo prawne, medyczne, psychologiczne i rodzinne,
- Podejmowanie działań interwencyjnych w celu umieszczenia osób w szpitalu psychiatrycznym, zakładzie opiekuńczo-leczniczym lub domu pomocy,
- Podejmowanie działań w celu częściowego bądź całkowitego ubezwłasnowolnienia ustanowienie opiekuna prawnego,
- Realizację działań podnoszących świadomość społeczności lokalnej na temat zaburzeń depresyjnych.

W ramach kontynuacji programu zaleca się stworzenie interdyscyplinarnego zespołu zdrowia psychicznego składającego się z lekarzy, pielęgniarek, psychologów i psychoterapeutów, terapeutów środowiskowych, asystentów, pracowników pomocy społecznej i trenerów profilaktyki, którzy objęliby wsparciem medycznym i społecznym zarówno dorosłych, jak dzieci i młodzież wraz z ich rodzinami, szkołą i siecią wsparcia.

Istotną kwestią w obszarze działalności GOPS jest również rozwój działań międzysektorowych na rzecz profesjonalnej pomocy rodzinom oraz wzmocnienie środowiskowego systemu wsparcia dzieci i rodzin z dysfunkcjami i zabezpieczenie odpowiedniej liczby asystentów rodziny do pracy z rodzinami wieloprotblemowymi. Zaleca się pozyskanie dodatkowych środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na realizację zadań obejmujących szeroko rozumianą pomoc społeczną.

W zakresie profilaktyki alkoholowej zaleca się zastosowanie holistycznego podejścia w połączeniu z działaniami zapobiegającymi innym uzależnieniom od substancji psychotropowych, środków zastępczych, NSP oraz uzależnieniom behawioralnym. Umożliwiłoby to wdrożenie szerokiego spektrum oddziaływań (profilaktycznych, prewencyjnych, leczniczych oraz

reintegracyjnych) i zadań podejmowanych wspólnie z różnymi podmiotami na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, cyberuzależnień, w tym również działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy.

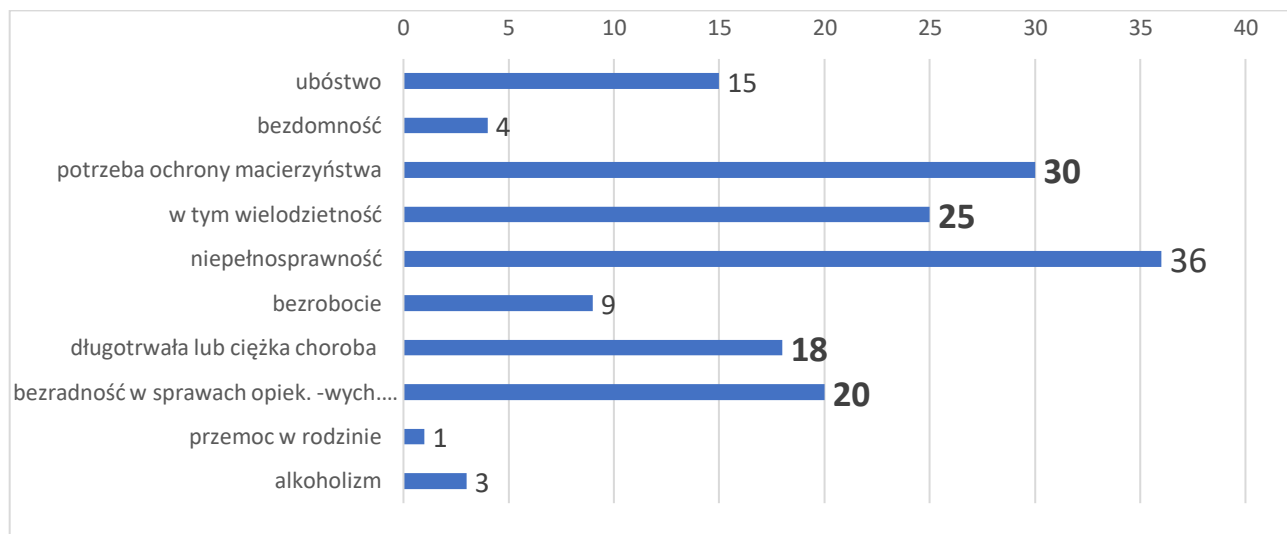
2.2.2. GŁÓWNE PROBLEMY Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ

W 2019 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej objął wsparciem 308 osób w 116 rodzinach tj. około 5,60 % ogółu mieszkańców. GOPS udzielał pomocy w formie: finansowej, rzeczowej, usługowej, poradnictwa oraz pracy socjalnej. Najczęstszym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej było:

- niepełnosprawność,
- potrzeba ochrony macierzyństwa,
- bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych,
- długotrwała lub ciężka choroba.

Pokazuje to poniższy wykres.

Wykres 11 Główne powody trudnej sytuacji życiowej - liczba rodzin ogółem, którym udzielono wsparcia w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Sprawozdania z działalności GOPS za 2019 rok

Art. 7 Ustawy o pomocy społecznej szczegółowo określa przyczyny udzielenia pomocy społecznej osobom oraz rodzinom. Są to:

- ubóstwo,
- sieroctwo,
- bezdomność,
- bezrobocie,
- niepełnosprawność,
- długotrwała lub ciężka choroba,
- przemoc w rodzinie,
- potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi,
- potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizm lub narkomania,
- zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa,
- klęska żywiołowa lub ekologiczna

W ramach realizacji zadania własnego gminy w zakresie pomocy społecznej realizowana jest wypłata świadczeń pieniężnych dla osób i rodzin, których dochody nie przekraczają kryterium (701,00 zł - osoba samotna, 528,00 zł na osobę w rodzinie), wymienionego w Ustawie o pomocy społecznej.

Zasiłki celowe i okresowe przyznawane są natomiast na zabezpieczenie niezbędnych potrzeb życiowych np.: zakup leków, żywności, opału, odzieży itp.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, przysługuje przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych powyżej (ubóstwo nie może być wyłącznym powodem udzielenia świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej) uzasadniających udzielenie pomocy społecznej:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 701,00 zł (wysokość rewaloryzowana), zwanej dalej "kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej",
- osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 528,00 zł (wysokość rewaloryzowana), zwanej dalej "kryterium dochodowym na osobę w rodzinie",
- rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, zwanej dalej "kryterium dochodowym rodziny".

Poniższa tabela przedstawia poszczególne formy pomocy udzielane mieszkańcom Gminy Łęka Opatowska w 2019 roku.

Tabela 10 Liczba osób korzystających z poszczególnych form pomocy

Lp	Forma pomocy	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Kwota wypłaconych świadczeń w zł
Zadania własne			
1.	Zasiłek stały	11	66 635,90
2.	Zasiłek okresowy	2	2 250,00
3.	Zasiłek celowy	21	10 950,00
4.	Domy pomocy społecznej	11	312 847,74
5.	Usługi opiekuńcze	17	238 140,18
6.	Składki na ubezpieczenie zdrowotne od zasiłków stałych	11	5 997,21
7.	Dożywianie w ramach programu wieloletniego,, Posiłek w domu i w szkole ,, w tym:	-	84 013,78

	-zasiłki celowe na zakup żywności	18	23 900,00
	- zakup posiłku dla uczniów w szkołach	89	60 113,78
Zadania zlecone			
8.	Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0

Źródło: opracowanie na podstawie danych Raportu o stanie Gminy za 2019 rok

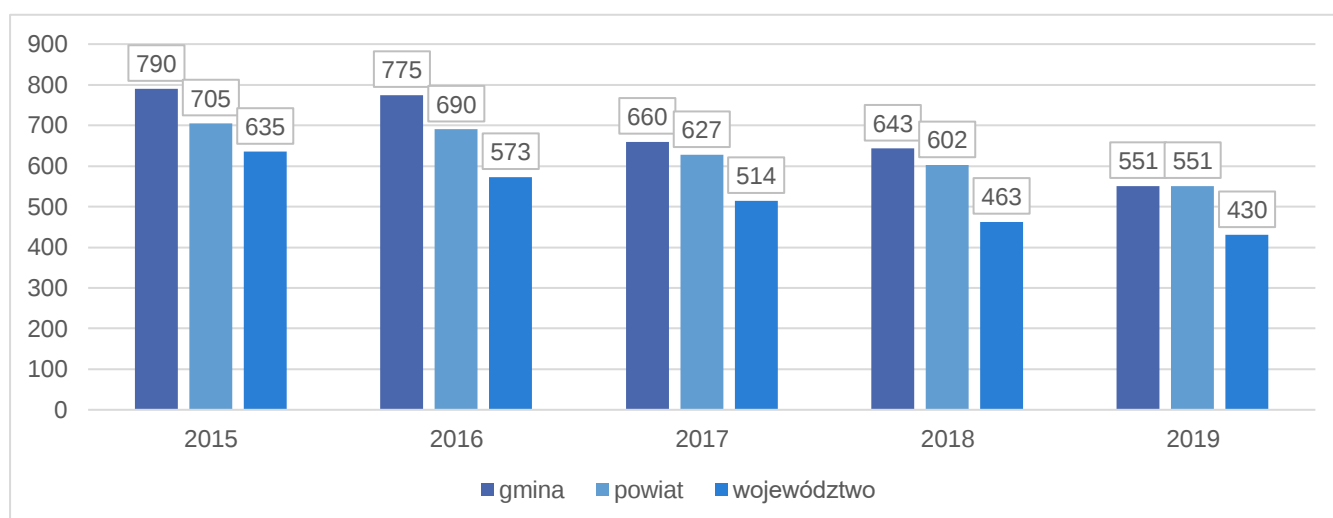
Analizując dane GUS oraz informacje źródłowe otrzymane ze sprawozdań MRPiPS należy zauważyć, że na przestrzeni lat liczba klientów GOPS korzystających z pomocy społecznej uległa zmniejszeniu. Wskaźniki beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 000 ludności z roku na rok są niższe. Na spadek liczby osób z całą pewnością miało wpływ wprowadzenie w 2016 roku świadczenia wychowawczego 500 +, które poprawiło sytuację rodzin wielodzietnych. Świadczenie to od 1 lipca 2019 roku zostało rozszerzone na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia, bez względu na dochód osiągany przez rodzinę.

Tabela 11 Liczba rodzin i osób w rodzinach ogółem, objętych pomocą społeczną w Gminie Łęka Opatowska w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną	186	186	172	165	151	147
Liczba osób w rodzinach	651	603	562	529	457	437

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań dla MRPIPS za lata 2015-2020

Wykres 12 Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 000 ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Warto zaznaczyć, że w najbliższych latach należy się spodziewać ponownego wzrostu wskaźnika ze względu na skutki gospodarcze pandemii SARS-CoV-2, zwłaszcza wśród osób niewykształconych, o niskich kwalifikacjach zawodowych.

Nieznacznie spadła również natomiast liczba osób korzystających z usług opiekuńczych.

Tabela 12 Liczba osób, korzystających z usług opiekuńczych w latach 2015-2020 wraz z liczbą oraz kwotą świadczeń

rok	Liczba osób	Liczba świadczeń	kwota świadczeń
2015	15	11 302	96 067
2016	13	13 489	114 657
2017	18	15 979	145 612
2018	18	13 914	139 140
2019	17	12 068	120 680
2020	16	12 731	226 038

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań dla MRPIPS za lata 2015-2020

Według informacji uzyskanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej w 2019 roku wzrosła natomiast liczba świadczeń pielęgnacyjnych. Przyczyną może być postępujące starzenie się społeczeństwa, co powoduje systematyczny wzrost liczby osób niesamodzielnych, wymagających stałej opieki.

Usługi opiekuńcze jako zadanie własne gminy w roku 2019 świadczone były dla 17 osób. Koszt zadania wyniósł – 238 140,18 zł. Na terenie Gminy Łęka Opatowska usługi opiekuńcze realizują: 1 opiekunka zatrudniona w ośrodku w formie umowy o pracę, oraz 14 osób na umowę zlecenie. Podstawą świadczenia usług jest decyzja administracyjna określająca okres, wymiar godzinowy i miejsce świadczenia usług. Dzienna liczba godzin oraz liczba dni w tygodniu, w których świadczone są usługi jest określona indywidualnie, w zależności od sytuacji i potrzeb klienta. Pełen koszt 1 godziny usługi wynosił w 2019 roku - 10 zł. Ze specjalistycznych usług opiekuńczych korzysta 1 osoba na terenie gminy.

Mieszkańcy biorący udział w badaniach ankietowych zostali poproszeni o uszeregowanie problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Są to: alkoholizm, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, samotne rodzicielstwo. Ponadto ankietowani zostali poproszeni o wskazanie grup społecznych, które są najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym. 65,20% badanych wskazało osoby dotknięte problemem uzależnień, 40,90% osoby starsze i samotne, natomiast 34,80% uważa, że grupą najbardziej narażoną na wykluczenie społeczne są rodziny i osoby o niskim statusie materialnym.

Kontynuacja działań powinna nadal koncentrować się przede wszystkim na osobach borykających się z problemem niepełnosprawności, wielodzietności, bezradności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz z problemem długotrwałej lub ciężkiej choroby. Należy poszerzyć zakres pomocy

dla rodzin wielodzietnych osób starszych, niepełnosprawnych oraz przewlekle chorych. Rodziny aktywne zawodowo nie mają często możliwości bezpośredniej opieki nad swoimi bliskimi, w związku z czym zwracają się do OPS z wnioskami o pomoc w tej kwestii. Zaleca się zwiększenie specjalistycznej kadry, rozwój współpracy z NGO w tym zakresie, a także propagowanie idei wolontariatu.

2.2.3. ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA

W myśl Ustawy o pomocy społecznej osobie, która wymaga całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w Domu Pomocy Społecznej. Zobowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w DPS są mieszkańiec domu, przedstawiciel ustawowy, małżonek, zstępni przed wstępnymi, gmina zgodnie z miejscem zamieszkania, z której osoba została skierowana. W Gminie Łęka Opatowska działalność w tym zakresie prowadzi Dom Pomocy Społecznej w Rzetni, którego podmiotem prowadzącym jest Starostwo Powiatowe w Kępnie. Jednostka oferuje całodobową opiekę, rehabilitację, usługi w zakresie potrzeb bytowych, opiekuńczych i edukacyjnych. W DPS w Rzetni zamieszkują 63 osoby, zatrudnionych jest 45 osób stanowiących wykwalifikowaną kadrę opiekuńczą.

Od stycznia 2020 roku uruchomiony został Punkt Konsultacyjny do spraw Uzależnień w Łęce Opatowskiej. Punkt czynny jest w każdy czwartek w godz. 17.00 - 19.00. Punkt prowadzi indywidualne konsultacje dotyczące uzależnień od substancji psychoaktywnych (alkoholu, narkotyków i leków oraz innych) oraz uzależnień behawioralnych (od hazardu, internetu i innych). Pomaga osobom współuzależnionym, Dorosłym Dzieciom Alkoholików (DDA) oraz osobom doświadczającym problemu przemocy w rodzinie.

Ponadto Ośrodek Interwencji Kryzysowej - Caritas Diecezji Kaliskiej z siedzibą w Słupi zapewnia schronienie dla osób będących w kryzysie – z pomocy tej w 2019 roku skorzystały 3 osoby z terenu Gminy Łęka Opatowska.

W ocenie przedstawicieli lokalnych jednostek samorządowych zasoby te są wystarczające, z uwagi na dobrą sytuację ekonomiczną gminy. Rekomenduje się jednak dalszy rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi w tym obszarze. Zaleca się również dalszy rozwój usług opiekuńczych.

2.2.4. ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ

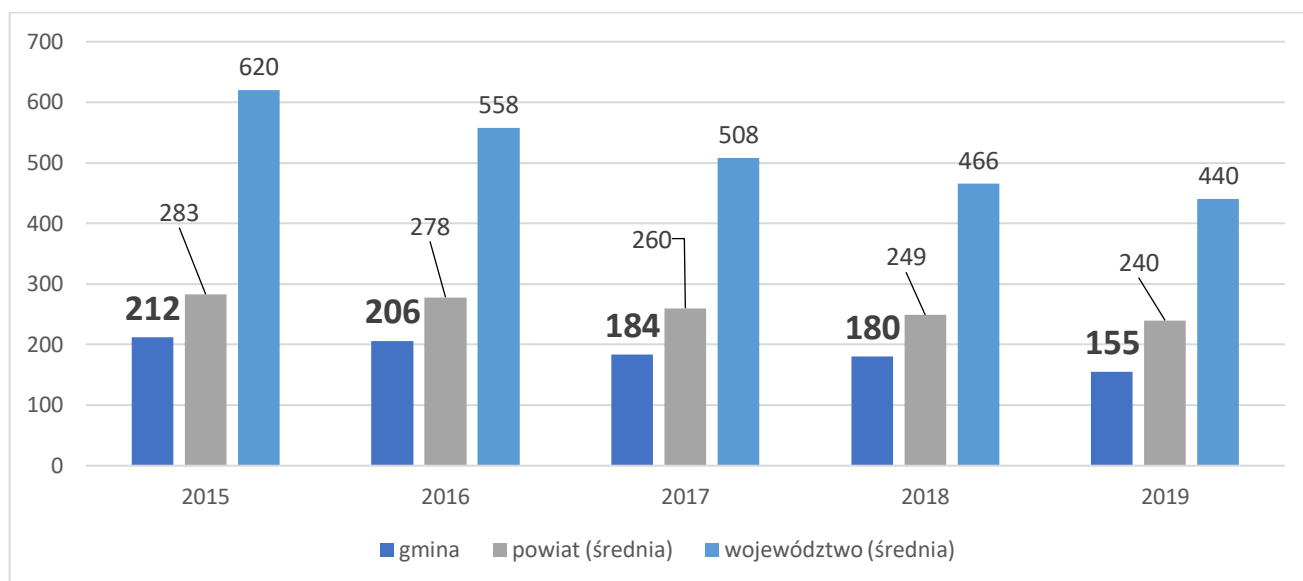
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej podejmuje działania zmierzające do poprawy sytuacji materialnej osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej. Formami pomocy jest system zasiłków pieniężnych, usług, pomoc rzeczowa, poradnictwo specjalistyczne i praca socjalna. Każdy rodzaj świadczenia ma ustawowo określone przesłanki, które są podstawą do ich przyznania. Świadczenie można podzielić na 3 kategorie: w naturze, w usługach i pieniężne. Zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej świadczeniami z obszaru pomocy społecznej są świadczenia pieniężne oraz świadczenia niepieniężne. Z pomocy społecznej w 2019 roku w postaci świadczeń pieniężnych skorzystało 47 osób, zaś w postaci świadczeń niepieniężnych 110 osób. Zestawienie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13 Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2015-2019

	2015	2016	2017	2018	2019
Świadczenia pieniężne	51	50	45	42	47
Świadczenia niepieniężne	163	157	143	142	110

Źródło: OZPS za 2019 rok

Z usług opiekuńczych skorzystało 17 osób. Koszt zadania wyniósł 238 140,18 zł. Odpłatność gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej dotyczyła 11 osób i wyniosła 312 848, 00 zł. GOPS w 2019 roku przyznał świadczenia 155 osobom na podstawie wydanych decyzji administracyjnych. Jest to znacznie mniejsza liczba w porównaniu z 2015 rokiem. Może mieć na to wpływ wprowadzenie świadczenia wychowawczego oraz utrzymująca się przez ostatnie lata dobra sytuacja gospodarcza w kraju. Należy się jednak spodziewać, iż w związku z długofalowymi skutkami gospodarczymi związanymi z pandemią COVID sytuacja ulegnie pogorszeniu w najbliższych latach.

Wykres 13 Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji.

Źródło : opracowanie własne na podstawie danych OZPS za 2019 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej realizuje także zadania wynikające z Ustawy o świadczeniach rodzinnych. Świadczeniami rodzinnymi są:

- o zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- o świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy i świadczenie pielęgnacyjne,
- o jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
- o świadczenie rodzicielskie.

Osobie otrzymującej zasiłek rodzinny mogą przysługiwać również następujące dodatki:

- o dodatek z tytułu urodzenia dziecka,
- o dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- o dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka,
- o dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- o dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego,
- o dodatek z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- o dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania.

Na świadczenia rodzinne wydatkowano ogółem kwotę 1 953 023,58 zł. Świadczenia rodzinne finansowane są w całości z budżetu państwa i stanowią one znaczące wsparcie dla rodzin zamieszkujących na terenie gminy. W przypadkach przekroczenia kryterium dochodowego świadczenia rodzinne wypłacane są według tzw. zasady „złotówka za złotówkę” tj. w wysokości pomniejszonej o kwotę, o jaką dochód rodziny przekroczył aktualnie obowiązującą

kwotę uprawniającą do zasiłku, pomnożoną przez liczbę osób w danej rodzinie. Szczegółowo pokazuje to poniższa tabela:

Tabela 14 Liczby i kwoty świadczeń wypłaconych w 2019 roku

L.p	Wyszczególnienie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
1	Zasiłek rodzinny	5203	646 898,91
2	Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym:	x	365 360,75
2.1	Urodzenia dziecka	28	21 508,45
2.2	Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	369	138 655,22
2.3	Samotnego wychowywania dziecka	114	16 961,45
2.4	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego: w tym	270	27 864,87
2.4.1	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	67	5 572,71
2.4.2	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia	203	22 292,16
2.5	Rozpoczęcia roku szkolnego	781	28 536,81
2.6	Podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania:	737	46 160,82
2.7	Wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	940	85 673,13
3	Świadczenia opiekuńcze :	x	800 437,52
3.1	Zasiłki pielęgnacyjne	1362	258 061,02
3.2	Świadczenia pielęgnacyjne	334	527 496,50
3.3	Specjalny zasiłek opiekuńczy	24	14 880,00
4	Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia	51	51 000,00
5	Świadczenie rodzicielskie	95	89 326,40
RAZEM			1 953 023,58

Źródło: sprawozdanie z działalności GOPS za 2019 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej od 2016 roku realizuje zadanie z zakresu ustawy z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. W 2019 roku świadczenie wychowawcze zostało realizowane na podstawie złożonych 729 wniosków i wypłacone dla 1 046 dzieci. Koszt zadania w 2019 roku łącznie wyniósł 5 386 692,12 zł. Zadanie powyższe realizuje 1 pracownik zatrudniony na umowę o pracę, wspomagany okresowo przez pracownika obsługującego świadczenia rodzinne oraz przez innych pracowników.

Świadczenie wychowawcze ma na celu częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Przysługuje ono matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, do dnia ukończenia przez nie 18. roku życia; w wysokości 500,00 zł miesięcznie na dziecko w rodzinie. W okresie od 1 stycznia 2019 do 30 czerwca 2019 roku świadczenie wychowawcze na pierwsze dziecko przysługiwało po spełnieniu kryterium dochodowego. Z dniem 1 lipca 2019 roku zmianie uległy warunki przyznawania świadczenia, upoważniające do pobierania świadczenia wychowawczego na każde niepełnoletnie dziecko niezależnie od dochodu rodziny. Świadczenie finansowane jest w całości z budżetu państwa. W 2019 roku na terenie gminy wypłacono 10 662 świadczenia.

W ramach wsparcia wypłacane są również: jednorazowe świadczenie „Za życiem”, jednorazowe świadczenie „Dobry Start”, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, dodatki mieszkaniowe oraz energetyczne, stypendia szkolne oraz zasiłek szkolny. Na terenie gminy funkcjonuje Karta Dużej Rodziny. W 2019 roku wydano 626 kart, w tym 168 kart elektronicznych.

Kolejną formą wsparcia są świadczenia opiekuńcze, w zakres których wchodzi: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne oraz specjalny zasiłek opiekuńczy.

Specjalny zasiłek celowy może być przyznany w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe, który nie podlega zwrotowi. Jednak wysokość tego świadczenia nie może przekroczyć odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny.

W 2019 roku przyznano ogółem 1 720 świadczenia, zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela 15 Liczba przyznanych świadczeń opiekuńczych w latach 2015-2019

Świadczenia opiekuńcze	2015	2016	2017	2018	2019
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	1 332	1 363	1 352	1 264	1 362
Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka	331	279	282	248	297
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	525	534	529	494	533
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat	33	36	36	25	24
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	443	514	505	497	508
Świadczenie pielęgnacyjne	240	283	297	316	334
Specjalny zasiłek opiekuńczy	12	41	61	63	24
Świadczenia opiekuńcze ogółem - Zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy	1 584	1 687	1 710	1 643	1 720

Źródło : OZPS za 2019 rok

Powyższa tabela wskazuje przede wszystkim wzrost liczby świadczeń pielęgnacyjnych, co oznacza wzrost liczby osób o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Podsumowując, na przełomie ostatnich 5 lat nastąpił ogólny spadek liczby udzielanych świadczeń. Wzrost natomiast dotyczy świadczeń pielęgnacyjnych, co wskazuje na rosnące zapotrzebowanie na specjalistyczne usługi opiekuńcze. Wzrost liczby wypłaconych świadczeń 500 + wynika natomiast ze zmiany kryteriów uprawniających do otrzymania świadczenia wychowawczego, tj. zniesienie progu dochodowego oraz uproszczenie procedury administracyjnej, które znacznie przyspieszyło proces wydania decyzji.

2.2.5 UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE

Dokonując opisu problemu uzależnień i przemocy w rodzinie należy zwrócić uwagę, że są one często – chociaż nie zawsze - ze sobą powiązane na zasadzie sprzężenia przyczynowo – skutkowego. Dlatego konieczne jest podejście wielopłaszczyznowe do problemu, uwzględniające różne rodzaje uzależnień (alkohol, narkotyki, uzależnienia behawioralne) i przemocy (przemoc fizyczna, psychiczna, finansowa, cyberprzemoc).

Jak już zostało wspomniane wcześniej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej współuczestniczy w realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, wychodząc naprzeciw tym problemom oraz prowadząc działania profilaktyczne, mające na celu zmianę świadomości mieszkańców gminy na temat uzależnień, ich przyczyn i skutków. Program obejmuje zadania własne gminy w zakresie realizacji działań określonych w Ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz działania własne gminy w obszarze profilaktyki narkomanii, w oparciu o Ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii. Program zawiera zdobyte w trakcie realizacji poprzednich programów doświadczenia oraz wnioski wynikające z diagnozy lokalnych problemów. Wskazują one jednoznacznie na konieczność łączenia działań w zakresie profilaktyki alkoholowej z innymi uzależnieniami: od substancji psychotropowych, środków zastępczych, NSP oraz behawioralnymi. Stąd konieczność realizacji wielowymiarowych działań w zakresie przemocy i cyberprzemocy oraz kształtujących umiejętności interpersonalne i społeczne (np. komunikacja, rozpoznawanie psychomanipulacji).

Do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy m.in.

- inicjowanie lokalnych działań dotyczących problematyki uzależnień, podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
- wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii,
- przeprowadzanie rozmów z ofiarami, sprawcami i świadkami przemocy w rodzinie,
- powiadamianie policji lub zawiadamianie prokuratury o popełnieniu przestępstwa z tytułu stosowania przemocy.

GKRPA jest również uprawniona do zakładania Niebieskich Kart. Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Łęce Opatowskiej w 2019 roku uległa reorganizacji, w związku z czym od 01 czerwca 2019 roku powołano nowy skład oraz ustalono regulamin pracy komisji. Obecne prace komisji stanowią kontynuację działań

podejmowanych w poprzednich latach. Komisja koncentruje się na motywowaniu osób podejrzewanych o nadużywanie alkoholu i innych środków psychoaktywnych oraz osób współuzależnionych do podjęcia terapii, czy też leczenia odwykowego. W 2019 roku miało miejsce 5 posiedzeń Komisji. Członkowie Komisji podjęli działania na rzecz 12 mieszkańców Gminy Łęka Opatowska, którzy są dotknięci problemem uzależnienia. Spośród wskazanej grupy osób:

- 2 odbyły dobrowolne leczenie w systemie zamkniętym, część podjęła terapię z Poradnią Leczenia Uzależnień „REMEDIUM” w Kępnie,
- 2 osoby zostały skierowane przez komisję na przebadanie przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego,

Komisja w obu przypadkach zwróciła się do Sądu Rejonowego w Kępnie celem zastosowania obowiązku leczenia w zakładzie leczenia odwykowego. Jedno postępowanie zostało zakończone wyrokiem wskazującym konieczność leczenia w systemie zamkniętym, natomiast drugie postępowanie jest w toku.

W roku 2019 planowana wysokość środków na realizację zadań wynikających z Programu wyniosła 92 000,00 zł w tym 82 000,00 zł na przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz 10 000,00 zł na przeciwdziałanie narkomanii. Faktyczne środki do wykorzystania wyniosły łącznie 103 800,00 zł – z czego wykorzystano łącznie kwotę 98 086,81 zł.

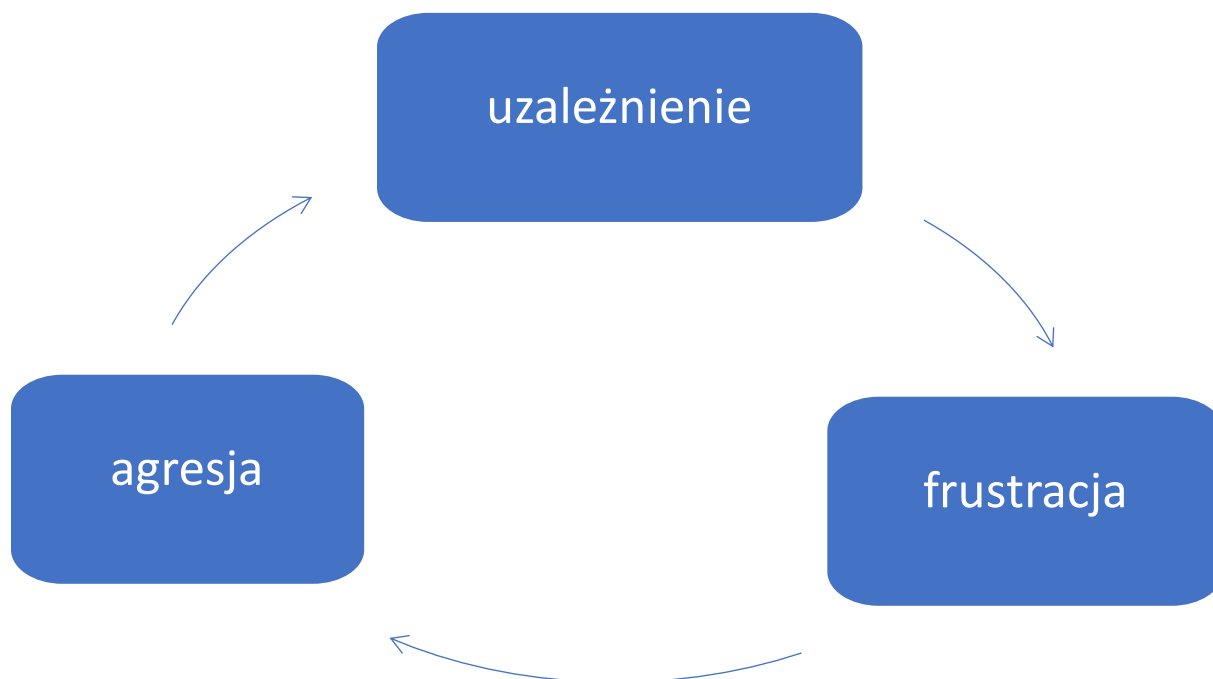
Nowym przedsięwzięciem, które zostało zainicjowane podpisaniem umowy w dniu 2 grudnia 2019 roku jest nawiązanie współpracy z Miejskim Ośrodkiem Profilaktyki, Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Wieruszowie. W ramach umowy od stycznia 2020 roku otwarto Punkt Konsultacyjny do Spraw Uzależnień, o którym zostało wspomniane wcześniej.

W 2019 roku wydano 11 jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Na terenie gminy znajduje się 14 sprzedawców alkoholu, którzy łącznie prowadzą 20 punktów sprzedaży. Gmina przeprowadziła również szkolenie dla sprzedawców alkoholu.

W ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii podejmowanych jest także szereg działań profilaktycznych. Gmina organizuje transport dzieci na zajęcia profilaktyczne, wycieczki, współfinansowano również wyjazd dla dzieci i młodzieży, organizowany przez Stowarzyszenie „CARPE DIEM” oraz turniej piłki nożnej na boisku sportowym „ORLIK”, a także kolonie profilaktyczne w Jarosławcu oraz obóz zorganizowany przez parafię Św. Floriana w Opatowie dla dzieci i młodzieży w Świętej Katarzynie.

Analizując problematykę uzależnień nie sposób koncentrować się jedynie na problemie alkoholu oraz substancji psychoaktywnych. Istnieje też grupa tzw. uzależnień behawioralnych. Mówimy o nich wówczas, gdy normalne czynności życiowe (jedzenie, praca, zakupy, korzystanie z Internetu i inne)

nabierają charakteru wewnętrznego przymusu. We wszystkich rodzajach uzależnień mamy do czynienia z utratą kontroli nad sytuacją, a w następstwie frustracją i agresją. Właśnie dlatego występowanie przemocy w rodzinie jest często elementem współistniejącym ze zjawiskiem uzależnień, oba obszary problemowe przenikają się wzajemnie.

Zgodnie z art. 2 ust. 2 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (w rozumieniu art. 115 § 11 Kodeksu karnego), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

W celu usprawnienia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz pomocy osobom/rodzinom doświadczającym przemocy w rodzinie został powołany Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zespół powołano Zarządzeniem nr 32/2011 Wójta Gminy Łęka Opatowska z dnia 24 czerwca 2011 roku w sprawie powołania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego dla prawidłowej realizacji Strategii integracji i polityki społecznej oraz Gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Zespół Interdyscyplinarny to grupa osób, specjalistów z różnych dziedzin delegowanych do koordynacji, standaryzacji, analiz i rozwiązywania lokalnych problemów przemocy. Zespół stanowią przedstawiciele służb gminnych, instytucji i organizacji działających w obszarze wsparcia społecznego. Działania Zespołu zmierzają do poprawy sposobów udzielania pomocy osobom

doświadczającym przemocy, ich najbliższemu otoczeniu poprzez kreowanie lokalnej polityki wobec problemu u wypracowaniu procedur oraz standardów.

Celem Zespołu Interdyscyplinarnego jest pomoc osobom, rodzinom i grupom problemowym oraz środowiskom dysfunkcyjnym w przezwyciężaniu problemów wynikających z aktów przemocy.

W 2019 roku zostało założonych 10 Niebieskich Kart, które były m.in. konsekwencją interwencji policji w rodzinach zamieszkujących na terenie Gminy Łęka Opatowska.

Posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego odbywały się co najmniej raz na kwartał. W 2019 roku odbyły się 4 spotkania ZI, których celem było omówienie otwartych wcześniej oraz nowo założonych kart. Powołano również 8 grup roboczych, pracujących nad rozwiązaniem problemu przemocy w poszczególnych środowiskach. W ubiegłym roku zamknięto 7 procedur Niebieskiej Karty, na koniec 2019 roku, na terenie Gminy Łęka Opatowska było 5 środowisk objętych procedurą „Niebieskiej Karty”.

Podjęto również następujące działania:

- monitoring środowiska przez pracowników socjalnych i dzielnicowego, wsparcie psychologiczne
- współpraca z GKRPA,
- współpraca z sądem i prokuraturą
- 2 skierowania do podjęcia działań korekcyjnych dla sprawców przemocy,
- współpraca z kuratorami działającymi na rzecz poszczególnych rodzin
- działania w ramach indywidualnych potrzeb wynikających z danego środowiska.

W dniu 2 grudnia 2019 roku podjęto także współpracę z Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej Miejskim Ośrodkiem Profilaktyki Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Wieruszowie, celem uruchomienia wspomnianego już wcześniej Punktu Konsultacyjnego, zajmującego się udzielaniem porad i konsultacji ukierunkowanych na ochronę ofiar przemocy jak i edukowanie osób stosujących przemoc i korygowanie agresywnych postaw i zachowań.

Tabela 16 Dane Zespołu Interdyscyplinarnego za rok 2019

liczba utworzonych zespołów interdyscyplinarnych	1
liczba posiedzeń zespołów	4
liczba osób objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych, w tym:	50
kobiety	19
mężczyźni	18
dzieci	13
liczba rodzin objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych	12
liczba utworzonych grup roboczych	8
liczba posiedzeń grup	11
liczba osób objętych pomocą grup roboczych, w tym;	45
kobiety	17
mężczyźni	15
dzieci	13
liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych	10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Sprawozdania ZI za 2019 rok

Podsumowując, należy podkreślić, że zarówno władze gminy jak i lokalne organizacje podejmują wiele działań w obszarze przemocy i uzależnień, stosując innowacyjne, wielowymiarowe podejście. W ramach kontynuacji dobrych praktyk zaleca się wdrożenie nowoczesnych technik terapeutycznych o potwierdzonej wysokiej skuteczności. Zawierają one takie elementy jak :

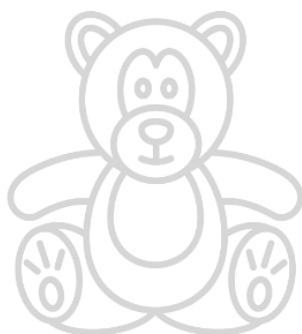
- behawioralno-poznawczy trening umiejętności rozwiązywania problemów,
- dialog motywujący,
- poznawanie emocji oraz sposobów radzenia sobie z nimi.

W nowoczesnych formach terapii duży nacisk kładzie się na pracę z ciałem, gdyż regularna praktyka medytacji, jogi czy ćwiczeń oddechowych wpływa wyciszająco na umysł, umożliwiając osiągnięcie stanu wewnętrznego spokoju, czego konsekwencją jest szybsze zapanowanie nad uzależnieniem. Ponadto prowadzona jest terapia ze zwierzętami (alpaki, konie, osły). Bardzo często wspólnie

z pacjentami poszukuje się substytutu nałogu w postaci nowego hobby, ciekawych aktywności czy motywujących celów. Stosuje się też muzykoterapię z wykorzystaniem zachodnioafrykańskich instrumentów perkusyjnych, nawiązująca do treningu uważności, która dedykowana osobom uzależnionym od środków psychoaktywnych. W ramach innowacyjnych metod terapii uzależnień stosuje się też:

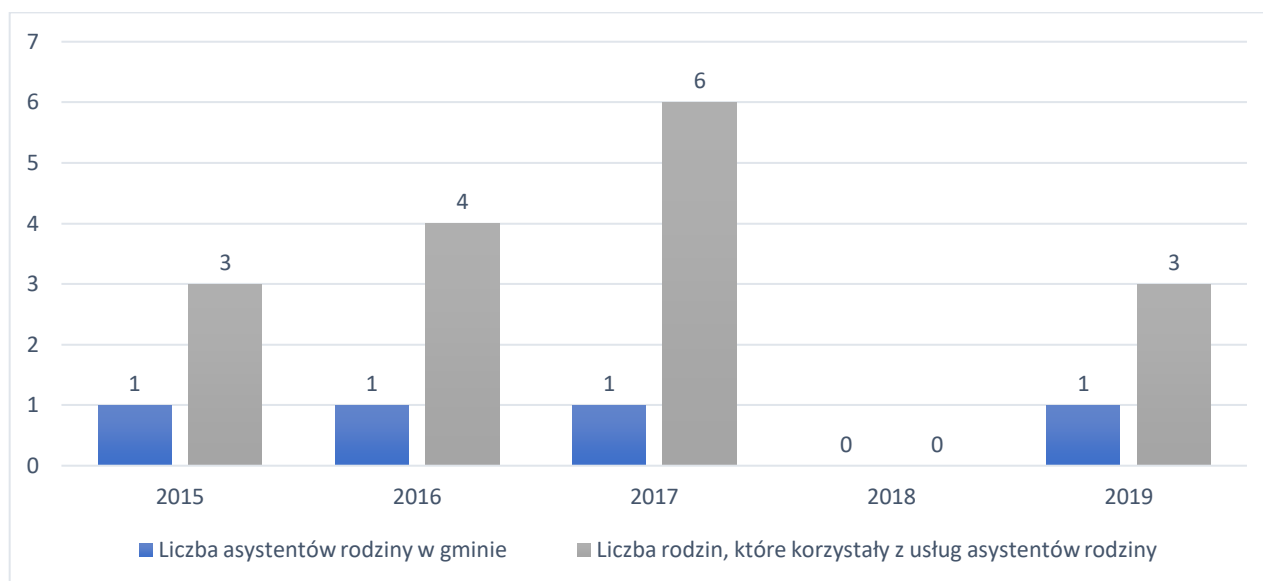
- o program ograniczania picia – w którym osoba uzależniona zobowiązuje się do spożywania ilości alkoholu znacznie mniejszych niż przed rozpoczęciem leczenia, a nie do całkowitej abstynencji,
- o program redukcji szkód – w którym uzależnienie jest tak zaawansowane, iż głównym celem jest poprawa jakości życia osoby uzależnionej, a nie przerwanie picia.

2.2.6. WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA

Jednym z wielu zadań pomocy społecznej wynikających z art. 45 ust.1 - 4 Ustawy o pomocy społecznej jest praca socjalna, która jest niematerialną formą wsparcia przy kształtowaniu nowych postaw społecznych. Pomoc w tej formie ma na celu wypracowanie zmiany funkcjonowania społecznego i zawodowego osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez wykorzystywanie i rozwój ich zasobów. Poradnictwo w pracy socjalnej jest działaniem, którego głównym celem jest stworzenie warunków do podejmowania przez klientów samodzielnych prób rozwiązywania swoich problemów, co wiąże się z wprowadzaniem szeroko rozumianych zmian w ich życiu. Działania na rzecz wsparcia rodziny pokrywają się również z celami Gminnego Programu Wspierania Rodziny.

W 2019 roku w aspekcie działań dotyczących pracy socjalnej pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej udzielali wsparcia poprzez pracę socjalną i pracę asystenta rodziny. W ramach realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej w roku 2019 zatrudniał asystenta rodziny w ramach umowy zlecenie, który wspierał 3 rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu roli opiekuńczo-wychowawczej.

Wykres 14 Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny w latach 2015-2019

Źródło: OZPS za 2019 rok

Na terenie gminy nie funkcjonują placówki opiekuńczo-wychowawcze.

Kolejną formą wsparcia jest rodzinna piecza zastępcza. Jest ona sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców biologicznych, jako okresowa forma opieki nad dzieckiem.

W rodzinach zastępczych umieszcza się dzieci, których rodzice zostali trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub gdy władza ta została im ograniczona. Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu i po uzyskaniu zgody rodziców zastępczych. W sytuacji, kiedy dziecko nie może wychowywać się w swojej rodzinie biologicznej, najlepszym rozwiązaniem jest zapewnienie mu opieki w jednej z form rodzinnej pieczy zastępczej. Rodzina zastępcza przyjmując dziecko pod swoją opiekę, dba o jego rozwój fizyczny i intelektualny, zaspokaja potrzeby zarówno w sferze materialno-bytowej jak i emocjonalnej. Angażuje się w proces kształcenia, pogłębia zainteresowania, organizuje wypoczynek wakacyjny. Wypełnia obowiązki rodzicielskie wobec dziecka, dla którego tworzy rodzinę zastępczą. Rodzice zastępczy w swoich działaniach współpracują z rodziną biologiczną, która bierze udział w podejmowaniu ważnych decyzji dotyczących ich dzieci (np. przy wyborze szkoły, zawodu, wykonywaniu poważnych zabiegów medycznych).

W 2019 roku GOPS w Łęce Opatowskiej współfinansował pobyt 3 dzieci w rodzinie zastępczej. Jedno dziecko umieszczono w rodzinie zastępczej spokrewnionej a dwoje dzieci w rodzinie zastępczej zawodowej.

Rekomenduje się dalszy rozwój działań mających na celu wieloaspektowe wsparcie asystenta rodziny oraz propagowanie idei rodzin zastępczych w przypadku zaistnienia takiej potrzeby na terenie gminy.

2.2.7. OSOBY STARSZE, NIESAMODZIELNE I Z NIEPEŁNOPRAWNOŚCIAMI

Osoby niepełnosprawne to osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia codzienne życie, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych.

Problemami osób niepełnosprawnych z terenu Gminy Łęka Opatowska zajmują się:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
2. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej;
3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie;
4. Warsztaty Terapii Zajęciowej Słupia p/ Kępnem.

Działania tych instytucji zmierzają do zabezpieczenia podstawowych potrzeb życiowych, wymaganych w procesie rehabilitacji, likwidacji barier architektonicznych, a także do kompleksowych działań partnerskich, integrujących osoby niepełnosprawne z różnych placówek.

W społeczności gminy wyodrębnia się osoby niepełnosprawne intelektualnie, chore psychicznie, z uszkodzeniami narządów ruchu, głuche, niewidome. Choroba i niepełnosprawność natomiast prowadzą do pogorszenia sytuacji materialnej osoby niepełnosprawnej i jej rodziny. Brak możliwości pracy zarobkowej, duże koszty leczenia, rehabilitacja, bariery architektoniczne, potrzeba opieki ze strony innych osób powodują, że osoby te często są klientami pomocy społecznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej w roku 2019 złożył wniosek o przyznanie środków na realizację Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2019-2020 opracowanego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, a w 100% finansowanego ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych zwanego Funduszem Solidarnościowym. Gmina w ramach tego programu otrzymała środki w kwocie 10 800,00 zł.

Ponadto, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej w okresie od września do grudnia 2019 roku pozyskał, przygotował i sporządził dokumentację wymaganą do złożenia wniosku na realizację programu „Centra Opiekuńczo – Mieszkalne” w ramach środków Solidarnościowego Funduszu wsparcia Osób Niepełnosprawnych. Celem tego zadania są działania polegające na stworzeniu całkowicie nowego obiektu budowlanego przeznaczonego dla

niepełnosprawnych mieszkańców Gminy Łęka Opatowska dla zapewnienia dziennego i/lub całodobowego wsparcia. Centrum będzie spełniać standardy zapewniające warunki do samodzielnego i niezależnego pobytu/zamieszkiwania, opieki oraz rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Zapewni miejsce 21 osobom, w tym dla 6 osób przewidziano opiekę całodobową, natomiast dla 15 osób opiekę w wymiarze 8 godzin dziennie. Planowane jest otwarcie Centrum w listopadzie 2021 roku.

Jak wykazały badania ankietowe, główne problemy społeczne osób z niepełnosprawnościami to utrudniony dostęp do usług rehabilitacyjnych, brak ofert pracy oraz bariery architektoniczne.

Tabela 17 Główne problemy społeczne osób z niepełnosprawnościami

Odpowiedź	Odpowiedzi	Udział
Bariery ● architektoniczne	34	51.5 %
Brak akceptacji w ● środowisku	21	31.8 %
Brak ofert ● pracy	39	59.1 %
Utrudniony dostęp do placówek ● rehabilitacyjnych	41	62.1 %
● Utrudniony dostęp do usług opiekuńczych	20	30.3 %
● Brak grup wsparcia	26	39.4 %
● Inne, jakie?	0	0 %

Źródło: badania ankietowe

Mimo podjęcia innowacyjnych działań w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnościami, w gminie brakuje nadal podmiotów z sektora pozarządowego, które przyczyniłyby się do aktywizacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Problem stanowią także bariery architektoniczne oraz utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych. Zaleca się poszerzenie współpracy z organizacjami pozarządowymi w tym zakresie. Wyniki ankiet implikują konieczność podjęcia działań w zakresie aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami oraz inwestycji w rozwój infrastruktury. Jest to wyzwanie na najbliższe lata zarówno dla władz miasta jak i organizacji pozarządowych.

Opieka nad osobami z zaburzeniami psychicznymi w Gminie Łęka Opatowska jest realizowana głównie w ramach podstawowej opieki medycznej w formie doraźnej, ambulatoryjnej, finansowej ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia na świadczenia zdrowotne. Niepokojące są zerowe dane statystyczne dotyczące osób wymagających specjalistycznego wsparcia w tym obszarze. Może to wynikać z faktu, że tradycyjne formy wsparcia osób z zaburzeniami nie cieszą się zaufaniem społecznym i odznaczają się raczej niską efektywnością. Zaleca się poszerzenie działań w tym obszarze o innowacyjne metody leczenia zaburzeń i chorób psychicznych we współpracy z NGO.

Polityka wobec osób starszych określana jest jako realizacja potrzeb i warunków bytowych seniorów i ma na celu te działania, które w sposób planowy i celowy mają wpływać na poprawę sytuacji życiowej starszych ludzi. Dotyczy to oświaty, kultury, ochrony zdrowia, organizacji czasu wolnego, ochrony pracy ludzi starszych, pomocy obłożnie chorym, pracy socjalnej z osobami starszymi, kształtowania odpowiednich warunków mieszkaniowych, pomocy instytucjonalnej oraz warunków materialnych seniorów.

Jako główne problemy społeczne osób starszych ankietowani wymienili problemy zdrowotne, samotność oraz brak zajęć, kontaktów społecznych.

Tabela 18 Główne problemy społeczne osób starszych

Odpowiedź	Odpowiedzi	Udział
● Brak zajęć, kontaktów z ludźmi w tym samym wieku	26	39.4 %
● Problemy zdrowotne	45	68.2 %
● Samotność – izolacja	38	57.6 %
● Brak zagospodarowania wolnego czasu	13	19.7 %
● Niewystarczający zakres usług opiekuńczych	23	34.8 %
● Ograniczona zdolność do samoobsługi	10	15.2 %
● Brak miejsca spotkań	16	24.2 %
● Niska aktywność/zaangażowanie społeczne	17	25.8 %
● Inne, jakie?	0	0 %

Źródło: badania ankietowe

Polityka senioralna na terenie gminy wymaga dalszego, zintensyfikowanego rozwoju. W gminie działają dwa Koła Emerytów Rencistów i Inwalidów tj. w Łęce Opatowskiej oraz w Opatowie. To niewielkie zasoby, biorąc pod uwagę fakt starzenia się społeczeństwa i rosnącą konieczność zaspokojenia potrzeb seniorów zarówno w aspekcie finansowym i zdrowotnym, jak i aktywizacji i integracji społecznej. Rekomenduje się rozwój działań mających na celu społeczną integrację międzypokoleniową.

Tabela 19 Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej, w latach 2015-2019

	2015	2016	2017	2018	2019
odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem	12,7	13,1	13,2	13,8	14,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jak wynika z powyższej tabeli liczba osób w starszym wieku zgodnie z krajowymi tendencjami, systematycznie rośnie. Według danych GUS w ciągu ostatnich 5 lat grupa ta zwiększyła się o 111 osób (w 2015 roku grupę tę stanowiło 810 osób, natomiast w 2019 roku -921 osób). Oznacza to przyrost o 13,70 %. Z uwagi na postępujący proces starzenia się społeczeństwa konieczne staje się dla gminy tworzenie rozwiązań systemowych służących aktywizacji społecznej i zawodowej osób starszych, pobudzaniu ich samodzielności w codziennym funkcjonowaniu w społeczności lokalnej oraz wsparciu niesamodzielnych osób starszych i osób sprawujących nad nimi opiekę.

2.3 ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest skuteczną i racjonalną metodą pozwalającą na identyfikację słabych i silnych stron obszaru związanego z pomocą społeczną Gminy Łęka Opatowska oraz szans i zagrożeń, jakie są z nimi związane. W rezultacie SWOT jest użytecznym instrumentem pozwalającym na wielowymiarową ocenę aktualnego stanu pomocy społecznej gminy. Jednocześnie analiza stanowi adekwatny punkt wyjścia do definiowania właściwych kierunków rozwoju. Dodatkowo przedmiotowa analiza ujawnia obszary wymagające poprawy w funkcjonowaniu gminy.

S - mocne strony	W - słabe strony
- korzystne położenie geograficzne - niska stopa bezrobocia - polityka senioralna i wobec OzN (np. program „Centra Opiekuńczo - Mieszkalne”, „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, Program „Wspieraj Seniora”) - Wysoki wskaźnik przedsiębiorczości	- oferta edukacyjna niewystarczająco uwzględniająca potrzeby edukacyjne wszystkich grup uczniów - mało zróżnicowany obszar współpracy z NGO

- o Programy zdrowotne i profilaktyczne (dożywanie dzieci, przeciwdziałanie przemocy, program ochrony zdrowia psychicznego, program wspierania rodziny) - o działania na rzecz osób uzależnionych, ofiar przemocy w rodzinie - o działalność świetlic środowiskowych - o działalność biblioteki - o rozwinięta infrastruktura rekreacyjna (trasy rowerowe, piesze, Otwarta Strefa Aktywności, siłownie zewnętrzne) - o wysoki poziom aktywności społeczności lokalnej	- o utrudniony dostęp do usług rehabilitacyjnych, specjalistycznej opieki zdrowotnej - o „szara strefa” na rynku pracy - o brak podmiotów ekonomii społecznej
O - szanse	T - zagrożenia
- o możliwość pozyskania dofinansowania ze środków unijnych w ramach nowej perspektywy finansowej 2021-2027 - o fundusze krajowe - o współpraca z NGO, powiatowymi jst - o zaangażowanie lokalnych inwestorów, przedsiębiorców - o promowanie ekonomii społecznej - o promowanie turystycznych walorów gminy - o rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej - o rozwój międzysektorowej polityki społecznej - o korzystne zmiany społeczne - wzrost kreatywności, wykształcenia, postaw przedsiębiorczych	- o nieznana skala następstw gospodarczych i społecznych spowodowanych pandemią COVID - o niekorzystna sytuacja gospodarcza kraju - o nieefektywna polityka społeczna na poziomie krajowym - o częste zmiany przepisów prawa wpływające na stanowienie norm prawa lokalnego - o starzenie się społeczeństwa - o migracja ludności w wieku produkcyjnym - o nieznane dotychczas problemy społeczne np. cyberprzemoc, cyberuzależnienia, uzależnienia behawioralne

2.4. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ

Charakterystyczny dla całego kraju spadek populacji nie znajduje odzwierciedlenia w Prognozie opracowanej na podstawie danych GUS na poziomie Gminy Łęka Opatowska. Według prognozy liczba mieszkańców gminy nieznacznie wzrośnie, poszczególne kategorie wiekowe będą również ulegać zmianie. Ogólna liczba ludności w gminie wzrośnie o 0,50%, zmiany będą również w poszczególnych grupach wiekowych. Prognoza potwierdza również nasilenie ogólnokrajowej tendencji starzenia się społeczeństwa, a także zjawisko migracji ludności w wieku produkcyjnym.

- wiek 0 -14 – spadek o 5,80 %, czyli o 52 osoby,
- wiek 15 - 59 – spadek o 2,42 %, czyli o 81 osób,
- wiek 60+ – wzrost o 14,50 %, czyli o 162 osoby,
- wiek 80+ – wzrost o 18,80 %, czyli o 33 osoby.

Tabela poniżej przedstawia jak według prognozy ludności do 2030 roku poszczególne kategorie wiekowe będą ulegać zmianie.

Tabela 20 Prognoza ludności dla Gminy Łęka Opatowska na lata 2021-2030

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Ogółem	5 345	5 349	5 353	5 358	5 362	5 366	5 369	5 372	5 376	5 374
przedprodukcyjny	1 092	1 077	1 069	1 056	1 044	1 045	1 030	1 021	1 024	1 016
produkcyjny	3 291	3 300	3 285	3 290	3 298	3 267	3 274	3 259	3 238	3 235
mobilny	2 083	2 063	2 027	2 024	1 994	1 972	1 944	1 923	1 871	1 832
niemobilny	1 208	1 237	1 258	1 266	1 304	1 295	1 330	1 336	1 367	1 403
poprodukcyjny	962	972	999	1 012	1 020	1 054	1 065	1 092	1 114	1 123
0-14	888	875	877	863	853	857	854	848	837	836
15-59	3 339	3 347	3 318	3 326	3 325	3 296	3 280	3 269	3 264	3 258
60+	1 118	1 127	1 158	1 169	1 184	1 213	1 235	1 255	1 275	1 280
80+	170	167	170	168	165	171	169	189	201	203

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Prognozy ludności gmin na lata 2017-2030

Informacje i dane systematycznie zbierane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej pozwalają m.in. na zaobserwowanie pewnych tendencji w obszarach wsparcia dla rodzin, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmian na lokalnym rynku pracy. Analizując tabele i wykresy zamieszczone w części diagnostycznej Strategii można przyjąć, że niezależnie od zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych utrzymuje się stała grupa beneficjentów systemu wsparcia, wymagająca stałej interwencji socjalnej. Rozwój gospodarczy podnoszenie się jakości życia w mieście, nie zawsze są zbieżne z tempem włączenia osób wykluczonych w życie społeczne.

Podsumowując informacje zawarte części prognostycznej Strategii możemy założyć, w perspektywie czasowej przyjmowanej Strategii, że:

- wzrośnie udział osób starszych w ogólnej liczbie mieszkańców gminy,
- dużą grupę osób wymagających wsparcia będą stanowiły osoby z niepełnosprawnościami,
- poza uzależnieniem od alkoholu i narkotyków pojawiać się będą nowe formy uzależnień,
- w kontekście rozwoju rynku pracy kluczowym będzie zwiększenia aktywności zawodowej, zwłaszcza osób z niepełnosprawnościami, kobiet oraz osób długotrwale bezrobotnych,
- nastąpi rozwój usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych
- oferta edukacyjna zostanie rozwinięta i dostosowana zarówno do potrzeb uczniów z dobrymi wynikami w nauce, jak i do uczniów z problemami dydaktycznymi i adaptacyjnymi,
- utrzyma się wysoki poziom aktywności społeczności lokalnej przy założeniu, że pandemia zakończy się i nie spowoduje wprowadzenia kolejnych obostrzeń
- wskaźnik przedsiębiorczości będzie systematycznie wzrastał przy założeniu, że ujemne skutki gospodarcze pandemii COVID nie wpłyną znacząco na lokalną gospodarkę,

STRATEGIA

MISJA

WYRÓWNANE SZANSE WSZYSTKICH GRUP SPOŁECZNYCH

Cel główny Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łęka Opatowska

Gmina Łęka Opatowska to gmina szczęśliwych rodzin, otwarta na mieszkańców, wspierająca aktywność i solidarność społeczną opartą na wspólnocie mieszkańców, łącząca historię i tradycję z nowoczesnością, rozwijająca dostępność kultury, chroniąca środowisko naturalne

3.1. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Realizacja celu głównego odbędzie się poprzez realizację celów strategicznych, celów operacyjnych oraz kierunków działań. Na podstawie analizy w części diagnostycznej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łęka Opatowska wyodrębniono 3 najważniejsze cele strategiczne, które zostały opracowane w odpowiedzi na główne problemy gminy, zdiagnozowane w rozdziale 2.

Cele strategiczne są jednocześnie zgodne z celem głównym. Celami strategicznymi są:

- 1. HOLISTYCZNE WSPARCIE DLA MIESZKAŃCÓW**
- 2. POPRAWA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA OSÓB STARSZYCH, NIESAMODZIELNYCH, Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI**
- 3. ZWIĘKSZENIE POTENCJAŁU WSPÓLNOTY LOKALNEJ**

Do każdego celu strategicznego przyporządkowane zostały cele operacyjne, a do nich kierunki działań, które będą realizowane przez GOPS w Łęce Opatowskiej, komórki organizacyjne Urzędu Gminy, jednostki organizacyjne samorządu gminnego w tym: szkoły, placówki oświatowe, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Centrum Opiekuńczo - Mieszkalne. Ponadto, powyższe cele i kierunki działań realizowane będą w partnerstwie z Powiatowym Urzędem Pracy, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Komendą Powiatową Policji, organizacjami pozarządowymi, Kościołami, związkami wyznaniowymi, wolontariuszami, zespołem kuratorskiej opieki sądowej oraz jednostkami ochrony zdrowia.

CEL STRATEGICZNY I:

HOLISTYCZNE WSPARCIE DLA MIESZKAŃCÓW

Kompleksowe, holistyczne wsparcie dla mieszkańców wymaga podjęcia szeregu inicjatyw aktywizujących w sferze zawodowej, zdrowotnej i społecznej. Oznacza także intensyfikację działań na rzecz wsparcia rodzin dysfunkcyjnych, często w sytuacji kryzysowej, o niskim statusie materialnym, z trudnościami w pełnieniu roli opiekuńczo-wychowawczej. To również wyzwanie pod względem pracy koncepcyjnej, zmieniającej stereotypy i nieefektywne wzorce. Podstawą takiego podejścia jest familiocentryzm, wskazujący na podmiotowość rodziny w systemie opieki, pomocy i wsparcia. Charakteryzuje się postrzeganiem rodziny w kategoriach zasobów i silnych stron, a także wyposażeniem jej w taką wiedzę i umiejętności, która pozwoli na podejmowanie przez jej członków właściwych decyzji.

Przy odpowiednim systemie wsparcia, opartym o wyspecjalizowaną kadrę, efektywnie działającą edukację, pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla dzieci i młodzieży, służbę zdrowia, rozbudowaną infrastrukturę mieszkaniową, usługową, a także aktywizację społeczności lokalnej poprzez bogatą ofertę kulturalną oraz rewitalizację przestrzeni społecznej (rekreacja, sport, lokalna turystyka) należy oczekiwać osiągnięcia pierwszego z celów strategicznych. Kontynuacja wsparcia dla osób biernych zawodowo, uzależnionych oraz będących zarówno ofiarami jak sprawcami przemocy, międzysektorowa współpraca lokalnych władz, organizacji pozarządowych oraz sektora prywatnego, przy jednoczesnym wsparciu finansowym ze środków krajowych oraz unijnych spowoduje poprawę sytuacji mieszkańców w gminie.

CEL STRATEGICZNY II:

POPRAWA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA OSÓB STARSZYCH, NIESAMODZIELNYCH, Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI

Zaspokojenie potrzeb seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami w wymiarze zarówno społecznym jak i zdrowotnym stanowi jedno z największych wyzwań dla władz krajowych, jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych. Starzenie się społeczeństwa niesie ze sobą skutki i wyzwania nie tylko w obszarze społeczno-kulturowym, ale i gospodarczym, a zatem przy zmieniającej się diametralnie strukturze demograficznej system wsparcia w tym obszarze powinien ulec przemodelowaniu. Ponadto wejście w życie Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami dodatkowo obliguje Gminę Łęka Opatowska do podjęcia działań zarówno w postaci likwidacji barier architektonicznych, podnoszenia poziomu dostępności cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej.

Realizując drugi z celów strategicznych Gmina Łęka Opatowska planuje osiągnąć poprawę warunków funkcjonowania tej grupy społecznej w oparciu o zwiększenie dostępu do usług zdrowotnych, cyfrowych oraz intensyfikację działań aktywizujących społecznie i zawodowo. Cel ten zostanie osiągnięty nie tylko przy wsparciu jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych, lecz także poprzez kształtowanie prawidłowych postaw obywatelskich. Wsparcie instytucjonalne zapewni rozwój infrastruktury oraz katalogu usług. Wzmocnienie działań o drugi filar, oparty na zasobach społeczności lokalnej przyczyni się do budowania relacji społecznych, w tym międzypokoleniowych oraz zapobiegnie wykluczeniu społecznemu i zawodowemu wskazanej grupy społecznej

CEL STRATEGICZNY III:

ZWIĘKSZENIE POTENCJAŁU WSPÓLNOTY LOKALNEJ

Przez termin „potencjał” rozumieć należy zasób, możliwość podjęcia działania i osiągnięcia zamierzonych celów. Podstawą jego zwiększenia jest partnerska współpraca instytucji, organizacji i innych podmiotów nie tylko na rzecz mieszkańców, lecz przede wszystkim - razem z nimi. Kluczowe znaczenie ma tutaj udział mieszkańców danej społeczności lokalnej w procesie budowania relacji, planowania rozwoju lokalnego, podejmowania decyzji i działania w ramach wspólnoty.

Szereg planowanych działań w tym obszarze oparty został na aktywizacji społecznej mieszkańców, wzmocnieniu roli organizacji pozarządowych w procesie budowania kapitału społeczno - gospodarczego gminy oraz wspólne działania proekologiczne, które poprawią nie tylko jakość życia w gminie, lecz również staną się znakomitą okazją do nawiązania relacji społecznych i wypracowania wspólnych celów i zadań.

Potencjał społeczności lokalnej budowany będzie na trzech podstawowych poziomach: **przywództwa** (opartego na zaangażowaniu lokalnych liderów), **organizacyjnym** (tworzenie nowych lub wzmocnianie istniejących organizacji, tak by mogły lepiej wykonywać powierzone im zadania i podejmować nowe wyzwania), **społecznym** (organizowanie się społeczności lokalnych, funkcjonowanie i mobilizowanie poszczególnych interesariuszy dla realizacji celów wspólnotowych, a także współpraca między organizacjami poprzez rozwój relacji między współpracującymi ze sobą partnerstwami).

Realizacja trzeciego z celów strategicznych stworzy optymalne warunki do rozwoju zintegrowanej społeczności lokalnej, która stanowić będzie podłoże dla dalszych efektywnych i innowacyjnych działań w wielu obszarach funkcjonowania gminy.

CEL STRATEGICZNY I: HOLISTYCZNE WSPARCIE DLA MIESZKAŃCÓW

CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI EWALUACJI	OCZEKIWANE REZULTATY
1.1 WZMOCNIENIE I UPODMIOTOWIENIE ROLI RODZINY	• promowanie zdrowego modelu życia i pozytywnych wzorców rodziny • kontynuacja działań wspierających rodziny wielodzietne- katalog ulg, bonifikat w ramach Karty Dużej Rodziny • kontynuacja działań w zakresie realizacji programów profilaktycznych przeciwdziałających uzależnieniom • przeciwdziałanie izolacji społecznej dzieci i młodzieży (nauczanie on-line, gry komputerowe) • przeciwdziałanie nowym formom uzależnień (m. in. cyberuzależnienia)	• Liczba wydarzeń, przedsięwzięć, promujących zdrowy styl życia • Liczba podjętych działań na rzecz wsparcia rodzin wielodzietnych – warsztaty, pomoc w opiece, praca socjalna • Rodzaje ulg i bonifikat dla posiadaczy Karty Dużej Rodziny • Liczba osób, które skorzystały z programów przeciwdziałających uzależnieniom • Liczba wydarzeń integracyjnych dla dzieci i młodzieży (koncerty, warsztaty, festyny itp.) • Liczba przeprowadzonych warsztatów i spotkań dla	• Poprawa stanu zdrowia mieszkańców • Zmiana wzorców funkcjonowania rodzin • Poprawa sytuacji w rodzinach dysfunkcyjnych • Wzrost aktywności społecznej młodzieży • Zmniejszenie skali zjawiska izolacji społecznej • Zmniejszenie skali problemów uzależnień • Zmiana świadomości w zakresie zagrożeń związanych z nowymi formami uzależnień • Rozwój pasji i zainteresowań wśród dzieci i młodzieży

	• bogata oferta zajęć pozalekcyjnych - biblioteka gminna (kontynuacja działań)	młodzieży z zakresu przeciwdziałania cyberuzależnieniom	• Ciekawa oferta edukacyjna, dostosowana do nowoczesnych trendów
1.2 WSPARCIE RODZINY W OBSZARZE SPECJALISTYCZNEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ, USŁUG TERAPEUTYCZNYCH	• kontynuacja profilaktycznych programów zdrowotnych • wsparcie mieszkańców w zakresie szczepień profilaktycznych (m. in. COVID) - kontynuacja działań • stworzenie dostępu do usług poradnictwa dietetycznego • kontynuacja i wdrażanie nowych programów profilaktycznych dla rodzin • zwiększenie dostępu do usług terapeutycznych dla poszczególnych grup społecznych (psycholog w szkole i w gminie) • zwiększenie dostępu do usług logopedycznych	• Liczba osób, które skorzystały z profilaktycznych programów zdrowotnych, w tym ze szczepień przeciwko COVID • Liczba przeprowadzonych działań informacyjnych na temat COVID • Liczba wdrożonych programów profilaktycznych • Rodzaje dostępnych usług terapeutycznych • Liczba osób, które skorzystały z poszczególnych usług terapeutycznych • Liczba etatów dla psychologów w gminie i szkołach	• Zwiększenie świadomości mieszkańców w obszarze profilaktycznych działań zdrowotnych • Malejący wskaźnik zachorowań na COVID • Poprawa psychicznego stanu zdrowia mieszkańców • Wysoka jakość usług medycznych i terapeutycznych

	• zapewnienie opieki stomatologicznej w szkole • zwiększenie dostępu do usług z zakresu terapii małżeńskiej • zwiększenie wsparcia psychologicznego - warsztaty dla rodzin, zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci	• Liczba etatów dla stomatologów i logopedów szkołach • Liczba osób, które skorzystały z terapii małżeńskiej • Liczba warsztatów i zajęć dla rodzin • Liczba zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci	
1.3 WZMACNIANIE KOMPETENCJI RODZINY W PEŁNIENIU FUNKCJI OPIEKUNCZO-WYCHOWAWCZEJ	• koordynacja działań wspierających rodziny z trudnościami w pełnieniu roli opiekuńczo - wychowawczej • kontynuacja działań z zakresu wsparcia rodzin dysfunkcyjnych, (wzmocnienie roli asystenta rodziny)	• liczba instytucji, podmiotów, organizacji działających na rzecz wsparcia rodzin z trudnościami • liczba podjętych działań na rzecz rodzin dysfunkcyjnych • liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny • liczba podjętych działań w ramach wczesnej interwencji • liczba świetlic środowiskowych w gminie	• skoordynowany, międzyinstytucjonalny system wsparcia dla rodzin • kompleksowe wsparcie działań asystenta rodziny • efektywny system działań prewencyjnych i interwencyjnych na rzecz rodziny • Poprawa sytuacji dzieci z rodzin z trudnościami

	- wspieranie działań w ramach wczesnej interwencji w rodzinie - kontynuacja działań świetlic środowiskowych w obszarze wsparcia rodzin dysfunkcyjnych - kontynuacja programu dożywiania dzieci	- liczba zajęć prowadzonych w świetlicach środowiskowych - liczba dzieci, które skorzystały z programu dożywiania	Zmiana nawyków żywieniowych u dzieci
1.4 WSPARCIE KADRY PRACUJĄCEJ W OBSZARZE POMOCY SPOŁECZNEJ	- organizacja warsztatów, superwizji dla kadry pomocy społecznej - organizacja zajęć z zakresu przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu - wzmacnianie kompetencji miękkich kadry z zakresu asertywności, komunikacji, odporności na stres	- liczba przeprowadzonych warsztatów i superwizji dla kadry pomocy społecznej - liczba przeprowadzonych zajęć z zakresu przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu - Liczba uczestników zajęć, warsztatów, superwizji	- Zwiększenie kompetencji kadry z obszaru pomocy społecznej, w zakresie metod pracy z rodzinami i osobami z trudnościami - Zmniejszenie skali zjawiska wypalenia zawodowego wśród kadry pomocy społecznej - Zmniejszenie poziomu stresu wśród pracowników z obszaru pomocy społecznej

**CEL STRATEGICZNY II: POPRAWA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA OSÓB
STARSZYCH, NIESAMODZIELNYCH, Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI**

CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI EWALUACJI	OCZEKIWANE REZULTATY
2.1 KONTYNUACJA AKTYWIZACJI SPOŁECZNEJ OSÓB STARSZYCH	• utworzenie miejsca spotkań dla osób starszych • rozwój pasji i zainteresowań os. starszych (warsztaty, spotkania wyjazdowe) • rozwój inicjatyw wspierających integrację międzypokoleniową • kontynuacja dobrych praktyk - aktywna społeczność, pomoc sąsiedzka • kontynuacja działań grup wolontariuszy przy placówkach oświatowych	• liczba klubów seniora, miejsc spotkań dla os. starszych • liczba przeprowadzonych warsztatów oraz spotkań wyjazdowych dla seniorów • liczba podjętych inicjatyw międzypokoleniowych • liczba grup samopomocowych, • liczba wolontariuszy • liczba działań podjętych przez wolontariuszy	• Wzmocnienie więzi społecznych • Zminimalizowanie ryzyka zagrożenia wykluczeniem społecznym wśród osób starszych • Poprawa jakości życia seniorów • Aktywizacja społeczna seniorów • Rozwój wolontariatu

2.2 KONTYNUACJA USŁUG OPIEKUNCZYCH DLA OSÓB STARSZYCH I DLA OzN I ICH RODZIN	• budowa Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego • opieka wytchnieniowa dla opiekunów faktycznych • kontynuacja usług w ramach programu z Funduszu Solidarnościowego „Asystent osoby niepełnosprawnej” • zwiększenie dostępności usług rehabilitacyjnych (w ramach działalności Centrum Opiekuńczo - Mieszkalnego) • kontynuacja wsparcia dla OzN w ramach zadań GOPS (transport, świadczenia)	• liczba osób korzystających z usług Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego • liczba usług świadczonych przez Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne • liczba osób, które skorzystały z opieki wytchnieniowej • liczba miejsc opieki wytchnieniowej • liczba usług oferowanych w ramach programu „Asystent osoby niepełnosprawnej” • liczba godzin usług rehabilitacyjnych prowadzonych w ramach Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego • liczba OzN korzystających z usług transportu i ze świadczeń GOPS	• Efektywny system usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych i opiekuńczych • Poprawa sytuacji opiekunów faktycznych • Poprawa sytuacji OzN
--	--	---	--

2.3 ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI DLA OSÓB ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI - CYFROWEJ, ARCHITEKTONICZNEJ I INFORMACYJNO- KOMUNIKACYJNEJ	• wsparcie działań Koordynatora ds. dostępności w związku z realizacją Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami • podniesienie kompetencji cyfrowych os. starszych i ze szczególnymi potrzebami - kontynuacja i rozwój działań (dotacje unijne, działalność stowarzyszeń we współpracy z gminą, działalność Centrum Opiekuńczo - Mieszkalnego.) • modernizacja i budowa nowych obiektów architektonicznych bez barier dla OzN • wyznaczenie miejsc postojowych na parkingach	• liczba działań podjętych w ramach realizacji Ustawy o zapewnieniu dostępności • liczba osób , które skorzystały z zajęć podnoszących kompetencje cyfrowe • liczba stowarzyszeń współpracujących z gminą w obszarze wsparcia os. Ze szczególnymi potrzebami i os. starszych • liczba budynków bez barier architektonicznych • liczba miejsc postojowych dla OzN • liczba osób korzystających z nowych funkcjonalności cyfrowych gminy. • liczba nowo zastosowanych rozwiązań cyfrowych • liczba przeprowadzonych kursów języka migowego	• zapewnienie dostępności cyfrowej, architektonicznej oraz cyfrowo-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami • wzrost kompetencji cyfrowych wśród osób starszych • poprawa jakości życia osób ze szczególnymi potrzebami i osób starszych
--	---	---	--

	przy obiektach użyteczności publicznej dla OzN • kontynuacja działań w ramach dostępności cyfrowej - dostosowanie strony internetowej urzędu do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami • kursy języka migowego dla urzędników		
--	---	--	--

CEL STRATEGICZNY III: ZWIĘKSZENIE POTENCJAŁU WSPÓLNOTY LOKALNEJ

CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI EWALUACJI	OCZEKIWANE REZULTATY
3.1 ZWIĘKSZENIE WSPÓŁCZESTNICTWA MIESZKAŃCÓW W ŻYCIU GMINY – ROZWÓJ AKTYWNOŚCI OBYWATELSKIEJ	- koordynacja działań w ramach istniejącej infrastruktury - biblioteki , Dział Kultury w Urzędzie Gminy - współorganizacja z NGO imprez rocznicowych, kulturalnych na terenie gminy - kontynuacja cyklicznych wydarzeń kulturalnych i historycznych (Dzień Kultury Chrześcijańskiej, rajdy rowerowe, rolkowe, biegi gminne) - kontynuacja biegów charytatywnych– (grupa	- liczba podjętych działań i imprez kulturalnych - liczba NGO współpracujących w ramach organizacji wydarzeń kulturalnych - liczba zorganizowanych cyklicznych wydarzeń kulturalnych i sportowych - liczba uczestników biegów charytatywnych - liczba miejsc spotkań integracyjnych dla mieszkańców gminy - liczba obiektów sportowych i sportowo-rekreacyjnych - liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych uwzględniających potrzeby OzN	- wzmocnienie więzi społecznych, w tym międzypokoleniowych - aktywizacja społeczności lokalnej - ciekawa oferta kulturalna i sportowa - postawa prospołeczna mieszkańców - poprawa kondycji fizycznej i psychicznej mieszkańców - poszerzenie wśród młodzieży wiedzy z zakresu partycypacji społecznej, zmiana postaw życiowych

	biegaczy Ambasadorowie Nadziei) • pobudzanie procesu integracji społeczności lokalnej; utrzymanie i tworzenie nowych miejsc spotkań dla społeczności lokalnych • utrzymanie istniejących i tworzenie nowych obiektów sportowo-rekreacyjnych np. pump track , siłownia zewn. w Siemianicach, uwzględniająca potrzeby OzN, Otwarte Strefy Aktywności • edukacja mieszkańców, szczególnie młodzieży szkolnej w zakresie partycypacji społecznej (pogadanki w szkołach)	• liczba przeprowadzonych spotkań dla młodzieży z zakresu poszerzania wiedzy o partycypacji społecznej • liczba uczestników spotkań o tematyce poszerzania wiedzy o partycypacji społecznej	
--	--	--	--

3.2 WZMOCNIENIE POZYCJI ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH	• kontynuacja i poszerzenie współpracy z NGO • wsparcie realizacji zadań organizacji pozarządowych – konkursy ofert • kontynuacja i rozwój współpracy NGO z wolontariuszami w zakresie realizacji projektów • kontynuacja i pozyskiwanie nowych środków z funduszy zewnętrznych w ramach realizacji poszczególnych programów • warsztaty, szkolenia dla członków organizacji pozarządowych podnoszące ich kompetencje,	• liczba organizacji pozarządowych • obszary działań podejmowanych przez NGO • liczba przeprowadzonych konkursów ofert • liczba wolontariuszy w szkołach • kwoty pozyskanych środków w ramach funduszy zewnętrznych • liczba warsztatów i szkoleń podnoszących kompetencje członków organizacji pozarządowych	• Efektywny i wielowymiarowy system współpracy z NGO • Zespół specjalistów z poszczególnych obszarów wśród działaczy organizacji pozarządowych • Rozwój charytatywnych form wsparcia
---	--	--	--

3.3 DZIAŁANIA PROEKOLOGICZNE	• promocja postaw proekologicznych (projekty w szkołach, konkursy) • wsparcie finansowe i edukacyjne w zakresie działań wpływających na poprawę środowiska naturalnego • monitoring zanieczyszczenia powietrza (czujniki przy budynkach szkolnych) • wzmacnianie pozytywnych nawyków i propagowanie działań w zakresie ochrony środowiska (zakup drzew miododajnych, wspieranie akcji „Sprzątanie świata”, „Nie pal śmieci” itp.	• liczba szkolnych projektów i konkursów proekologicznych • liczba podjętych działań wpływających na poprawę stanu środowiska naturalnego • liczba urządzeń pomiarowych, monitorujących stopień zanieczyszczenia powietrza	• wzrost świadomości z zakresu działań proekologicznych • poszerzenie wiedzy z zakresu ekologii • poprawa stanu środowiska naturalnego • czystsze powietrze • zmiana nawyków
--	---	--	--

Harmonogram realizacji poszczególnych celów operacyjnych zakłada ich wdrażanie w sposób ciągły w latach 2021-2030

Konkretny czas realizacji danego celu będzie uzależniony od:

- o możliwości pozyskania finansowania danego celu, w tym w szczególności ze źródeł zewnętrznych,
- o stopnia zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i mieszkańców gminy na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Przewiduje się następujące źródła finansowania celów zawartych w Strategii:

- o środki własne,
- o środki z budżetu centralnego,
- o środki organizacji, które będą wspólnie z GOPS realizować projekty (np. NGO),
- o środki funduszy krajowych,
- o środki strukturalne Unii Europejskiej.

Poniższa tabela pokazuje planowane środki finansowe, które zostaną zaangażowane do realizacji kierunków działań zawartych w niniejszej Strategii. Przedstawione środki finansowe obejmują wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie gminy (zadania własne i zadania zlecone). Uwzględniono pięcioprocentowy coroczny wzrost wydatków.

Tabela 21. Ramy finansowe Strategii

rok	2021	2022	2023	2024	2025
kwota	6 446 096,69 zł	6 768 401,52 zł	7 106 821,60 zł	7 462 162,68 zł	7 835 270,81 zł
rok	2026	2027	2028	2029	2030
kwota	8 227 034,35 zł	8 638 386,07 zł	9 070 305,37 zł	9 523 820,64 zł	10 000 011,68 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS oraz sprawozdania z działalności GOPS w Łęce Opatowskiej za lata 2017-2019

Gmina Łęka Opatowska będzie na bieżąco analizować sposoby pozyskania finansowania zewnętrznego dodatkowych projektów i inicjatyw. Możliwości zewnętrznego wsparcia finansowego rozwoju gminy będą zależeć w szczególności od wielkości środków przeznaczonych przez Unię

Europejską na wsparcie rozwoju społecznego w Polsce i zasady podziału środków unijnych pomiędzy poszczególne województwa.

4. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem określającym cele i działania do roku 2030 w zakresie problematyki społecznej, wymagającym okresowej aktualizacji do zmian zachodzących w otoczeniu, jak i w samym społeczeństwie. Inicjując działania mające na celu osiągnięcie wytyczonych w strategii celów, należy systematycznie gromadzić informacje o efektach ich realizacji i skuteczności zastosowanych instrumentów. Organem koordynującym

wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęce Opatowskiej, zgodnie z art. 110 pkt. 4 ustawy o pomocy społecznej.

Monitoring realizacji strategii umożliwia:

- o obserwację stanu zaawansowania realizacji poszczególnych działań, umożliwiającą aktualną identyfikację problemów w ich realizacji;
- o ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację;
- o weryfikację zgodności założonych celów i efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków;
- o kontrolę postępu prac związanych z realizacją poszczególnych celów operacyjnych.

Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji strategii są wyznaczone działania. Dokument wyznaczył główne kierunki w jakich należy podążać by osiągnąć zamierzone cele. Jednak nie wszystkie zdarzenia da się przewidzieć, dlatego tak istotny jest monitoring Strategii. W szczególności w obecnej sytuacji, kryzysu związanego z pandemią, stały nadzór i kontrola stają się jednym z głównych elementów prawidłowej realizacji założonych celów. Monitorowanie odbywać się będzie z wykorzystaniem wskaźników realizacji określonych w Strategii w rozdziale 3.1. dla każdego z celów operacyjnych.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28 aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Zgodnie z powyższą ustawą „Raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizacją polityk, programów, strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego”. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

System ewaluacji polega na ocenie i interpretacji zgromadzonych danych, dotyczących realizacji strategii w odniesieniu do jasno sformułowanych kryteriów jakości oraz efektów wdrażania poszczególnych działań. Ponadto ewaluacja pozwala wyjaśnić, dlaczego wartości wskaźników

nie zostały zrealizowane i jakie są przyczyny wystąpienia problemów oraz jak je rozwiązać. Wskaźniki realizacji działań, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, zostały wskazane przy poszczególnych celach operacyjnych. Zostały one określone w oparciu o przewidywane efekty działań. W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport, zawierający dane liczbowe, ukazujący stopień osiągnięcia założonych celów oraz informację czy szacunkowe ramy finansowe na realizację działań okazały się wystarczające. Ewaluacja Strategii w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie czy założone kierunki działań zostały odpowiednio zaplanowane.

GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W ŁĘCE OPATOWSKIEJ

63-645 Łęka Opatowska

ul. Akacyjowa 4

e-mail: gops@leka-opatowska.pl

We współpracy z:

ul. Grochowska 35

60-277 Poznań

e-mail: jst@wanir.edu.pl

Uzasadnienie do uchwały
Rady Gminy Łęka Opatowska

Konieczność opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r o pomocy społecznej. Strategia pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Dokument określa i wyznacza cele strategiczne oraz działania , których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i minimalizować ich skutki. Strategia stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją, wykluczeniem społecznym i doprowadzić do integracji społecznej. Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.